

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

ročník 25
December 2024
číslo 10

Boh je blízko, dôveruj mu!

Boh je ti blízko, dôveruj mu!

Aby sme našli zmysel Vianoc, musíme sa pozrieť do maštale, do jasiel. Je to znamenie, ktorým Boh vstupuje na svet ako človek. Je to spôsob, akým sa Boh rodí do dejín, aby ich oživil a oznamuje nám svoju blízkosť.

V maštali, v chudobe, v neprijatí sa stotožňuje úplne so všetkými ľuďmi v ich odmietnutí, chudobe a nespravodlivosti. Uložený do jasiel, kde sa konzumuje potrava, aby on sám sa stal pokrmom našich hladných sŕdc. Prichádza, aby sa dotkol našich sŕdc a povedal nám, že jediná sila, ktorá mení beh dejín, je láska. Nezostáva nám vzdialený, nezastrašuje nás svojou mocou, ale približuje sa a upokoruje sa. On, ktorý stvoril vesmír, sa necháva položiť do jasiel, aby nám zvestoval: „Boh je ti blízko, dôveruj mu!“

Cez Vianoce sa Boh približuje i tebe: „Viem, čo prežívaš, zažil som to v jaslách i na kríži. Poznám tvoje trápenie i tvoj život. Narodil som sa, aby som ti povedal, že som s tebou a stále zostanem.“

Vianoce znamenajú, že Boh je ti blízko, dôveruj mu!

d. o. Marek

OBSAH

Úvodník 2

KATECHÉZA

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane ... 4

Homília na 3. adventnú nedelu rok C 8

Homília na polnočnú sv. omšu rok C 9

Homília na sviatok S. rodiny rok C 10

Advent s Božím slovom 11

ROZHOVOR

Cyril Adam, farár 12

Ako zanikla dedina Pohodov 16

Okienko Mareka Rojaka 19

Kecharitomene (25. časť) 20

SPEKTRUM MLADÝCH

Máš problém? (129. časť) 21

Ahoj, deti! 22

Trampoty v manželstve (186. časť) 26

Stalo sa, stane sa 29

Prehľad úmyslov sv. omší 30

SNÍMKY

Titulka: M. Magda

Vnútoraná predná: M. Magda

Vnútoraná zadná: M. Magda

Vonkajšia zadná: E. Jenča

SPEKTRUM**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vítaze pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

d. o. Marek Hnat so spoločnosťou redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová**Grafika:** Martin Magda sr.**Redakčný tím:** † d. o. Ján Biroš, Zuzana
Forišová, Ľubica Gurčíková, Viktória Uličná,
Blažej Vaščák**Kontakty:** Tel.: 051/79 16 235e-mail: vítaz@rimkat.sk, spektrum@rimkat.skwww.farmostvítaz.sk

IBAN SK36 0900 0000 0050 3744 5647

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

ilustrácia snímka: M. Magda ml.

**"Keď bolo všetko ponorené
do hlbokého ticha
a noc vo svojom behu
prišla do polovice,
tvoje všemocné slovo z nebies
sa znieslo z kráľovského trónu."
(Múdr 18, 14-15a)**

**V mene spoločenstva redakcie farského časopisu Spektrum ďakujeme všetkým našim prispievateľom, čitateľom, priateľom a dobrodincom, ktorí nás podporujete svojou priazňou, modlitbami a obetami. Všetkých Vás zahŕňame do modlitieb a vyprosujeme požehnané sviatky narodenia nášho Spasiteľa a celý jubilejný a milostiplný rok 2025.
spoločenstvo redakcie Spektrum**

„Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane“

Homília d. o. Cyrila Adama na odpustovej slávnosti sv. Ondreja, apoštola

Drahí moji spolubratia, kňazi Marek, Janko, Michal, bratia a sestry, keď slávime sviatok sv. Cyrila a Metoda 5. júla, pri sv. omši sa modlíme, voláme alebo aj spievame: „Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane.“ Toto dedičstvo vašich predkov, vašich rodákov si chceme aj my tu pripomenúť, chceme ho ďalej zveľadovať a posilniť sa pri tejto sv. omši, aby sme ho mohli podávať aj ďalším generáciám - vy tu v tejto vašej obci, vo vašej farnosti. Tu, kde žijete, lebo tak nás Božia prozretelnosť postavila do tohto časového obdobia a tu sme doma.

Neviem, ale vy to dobre viete, kedy bolo oficiálne založenie tejto obce Vítaz. Vítaz má už vo svojom názve niečo veľmi vznešené. Vieme, kto sú víťazi - tí, ktorí zvíťazia. Napokon sv. apoštol Pavol pripomína: „Dobrý boj som bojoval, vieru som si zachoval, čaká ma veniec slávy, lebo som zvíťazil.“ A práve tu v tejto vašej obci si ctení predchodcovia zvolili za patróna sv. Ondreja a postavili mu tento kostolík. Je to barokovo-klasicistický kostol a píše sa, že je z 18. storočia, ale pri archeologických výskumoch sa zistilo, že je zo staršieho obdobia, teda skoro z 15. storočia, rok 1400 aj niečo. Vidíte, už vtedy tu boli veriaci, ktorí mali hlbokú vieru, úctu, lásku k Bohu a postavili tento kostol, zasvätený práve sv. Ondrejovi. A prečo si vybrali práve sv. Ondreja za svojho patróna? Určite preto, lebo im bol blízky, mali ho radi a keď sa vo svojich modlitbách k nemu utiekali, mali skúsenosť, že im pomáhal. A to je krásne dedičstvo, ktoré sme aj my získali po našich predkoch, za čo im musíme byť vďační. Aj my sme teda dostali tento veľký dar. Vďační sme aj za túto dnešnú slávnosť, pri ktorej sa chceme aj my povzbudiť, posilniť v našej viere, aby sa v tejto farnosti život viery budoval, pestoval, zveľadoval a podával aj ďalším generáciám. Dokázali ste si v tejto farnosti postaviť aj krásny kostol, zasvätený sv. Jozefovi a nasledovali ste príklad vašich starých rodičov, vašich predkov. Skutočne, je to niečo obdivuhodné a preto aj v názve obce Vítaz to má svoje čaro, svoju symboliku. Vďaka patrí aj nám, že vieru si uchováваме a v nej žijeme.

Svätý apoštol Ondrej je veľkým patrónom. Patrí do zoznamu dvanástich apoštolov, ktorých si Pán Ježiš sám vyvolil. Je patrónom Ukrajiny, ktorá tak bolestne prežíva ťažkosti a rôzne trápenia, ktoré si nevieme ani predstaviť. Občas, keď Sv. Otec pripomenie, že bolo už tisíc dní od tohto vojenského konfliktu, čo všetko tam ľudia museli prekonať, prežiť a ešte neustále prežívajú... Svätý Ondrej je patrónom aj našej Košickej arcidiecézy a veľmi významné je to, že je patrónom aj tejto starobylej farnosti a vášho starobylého kostolíka.

Kto je sv. Ondrej? Mali by sme na neho pozrieť hlbšie. Každý rok slávime odpustovú slávnosť sv. Ondreja, poznáte ho veľmi dobre. Lebo každý národ, každé mesto, každá farnosť aj my máme svojich patrónov. Aj preto je nám sv. Ondrej taký blízky. Hovorí o ňom Sväté písmo Nového zákona, ale bohatšia je starokresťanská tradícia, ktorá nám podáva správy o tomto veľkom apoštolovi. Tak si jeho život trochu priblížime.

Bol rybárom so svojím bratom Petrom. Narodil sa v Betsaide, býval v Kafarnaume, je to pobrežné mesto pri Genzaretskom jazere. Tam, neďaleko synagógy, mal svoj dom, kde býval so svojím bratom Petrom. Bol učeníkom sv. Jána Krstiteľa a keď Ján Krstiteľ vystúpil, aj on chodieval za ním, bol v jeho škole. Tu sv. Ján, evanjelista opisuje, že "keď bolo v istý deň asi desať hodín, Ježiš išiel okolo, Ján Krstiteľ poukázal na neho: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta.“ Učeníci to počuli a išli za ním, bol to Ján a práve Ondrej. Ježiš sa obrátil a pýtal sa: „Koho hľadáte?“ „Rabbi, kde bývaš?“ – „Učiteľ, kde bývaš?“ „Podte a uvidíte.“ Zostali u neho celý deň. Boli v Ježišovej škole. Čo videli a počuli a aké skúsenosti nadobudli z tohto prvého stretnutia, to nevieme. Tradícia ďalej pokračuje: Ondrej hneď utekal a vyhľadal svojho brata Šimona Petra a povedal mu: „Našli sme Mesiáša, toho, o ktorom písal Mojžiš v zákone.“ Evanjelisti hovoria o tom veľmi stručne, musel mu podrobnejšie rozobrať a zdôvodniť dôvody, keď Peter hneď povedal: „Dobre, tak ideme.“ Sv. Ondrej svojho brata nepresviedčal, ale priviedol ho k Ježišovi. Ježiš sa na neho zahľadel a hovorí mu: „Šimon, syn Jánov.“ Vidíte, hneď ho pozná. Hovorí: „Budeš sa volať Kéfas, budeš sa volať Peter.“ A toto bolo prvé stretnutie. Potom ďalšie stretnutie. Ježiš strávil celú noc na modlitbe skôr, ako si vyvolil svojich apoštolov. Po celej noci v dôvernom rozhovore s nebeským Otcem si vyvolil dvanástich apoštolov a začína povolanie apoštolov. Čo sa tam Ježiš modlí s Otcem? Určite rozoberal každého jedného apoštola, prejednával to s nebeským Otcem

snímka: M. Magda

v tomto dôvernom rozhovore. Keď sa rozvidnelo, ide okolo Genezaretského jazera a tam vidí týchto dvoch bratov Petra - Šimona a Ondreja a povolá ich za apoštolov. A vidí ďalších dvoch bratov, Zebedejových synov, Jakuba a Jána. Aj ich povolal a, zaujímavé, zanechali všetko a išli za Ježišom. Toto bolo to stretnutie a už sú pri Ježišovi. Teraz sú v Ježišovej škole celé tri roky. Ježiš ich postupne zasväcuje do tajomstiev kresťanského náboženstva. Vieme, že na Zelený štvrtok pri vrchole svojho účinkovania ich dokonca vysväť za prvých novokňazov Nového zákona, za prvých biskupov, boli svedkami toho všetkého. Peter dostáva primát a Ondrej na svojho brata nežiarli, že on bol prvý pri Ježišovi a teraz Peter dostáva také významné miesto. Petra, Jakuba a Jána Ježiš berie na také dôverné miesta, kde vieme, že vzkriesil Jairovú dcéru, premenil sa na vrchu Tábor, keď bol v Getsemanskej záhrade, kde sa krvou potil a Ondrej tam nebol. Ale Ondrej je niekde inde. Je vždy v pozadí, ale je pohotový a pripravený, ak bude potrebné, aby išiel Ježišovi v ústrety. Ďalej sa píše, že keď Ježiš pripravoval ľudí, že urobí Eucharistiú a zázračne rozmnožil pokrm, tu prichádza Ondrej, vyhladá chlapca a hovorí: „Je tu chlapec, ktorý má dve ryby a päť jačmenných chlebov.“ A priviedol ho k Ježišovi. Vidíte, privádza Petra k Ježišovi a tu privádza tohto chlapca. A Ježiš urobí zázrak, že rozmnoží pokrm a nasýti okolo päťtisíc mužov okrem žien a detí. Viete, to muselo byť pre nich niečo ohromné a tu je v pozadí Ondrej. Keď príde Ježiš do kafarnaumskej synagógy a tam učí, keď odchádza, ide do Ondrejovho a Petrovho domu, tak to píše evanjelista. A tu nám približuje, že Peter s Ondrejom bývali blízko synagógy v Kafarnaume. Povedali Ježišovi o Petrovej svokre, ktorá mala horúčku. Myslím si, že sv. Ondrej povedal, že je chorá. Ježiš prišiel k nej, chytil ju za ruku, horúčka ju opustila a ona ich obsluhovala, pokračuje ďalej evanjelista. Ale je tu ešte jedna zaujímavosť, že sv. Ondrej, keď prišli Gréci - pohania, ktorí sympatizovali so židovským náboženstvom, tak sa chceli stretnúť s Ježišom. Filip, apoštol príde za Ondrejom a idú za Ježišom, aby sa mohli Gréci stretnúť s Ježišom. A Ježiš využije túto príležitosť a hovorí, čo poznáme z Písma svätého. Je tu Ondrej, ktorý sprostredkuje stretnutie s pohanmi, ktorí nepatrili do židovského náboženstva. Stretnutie s Ježišom. Povieme, že bol mediátorom, Božím sprostredkovateľom, on pomáha. A čo ďalej? Vidíme, že Ježiš zavrhuje toto svoje účinkovanie a po zoslaní Ducha Svätého sa apoštolí rozídu, hlásajú evanjelium. O sv. Ondrejovi sa hovorí, že prišiel až do južného Ruska na Krym, potom prešiel malú Áziu, Grécko a napokon v Achájsku vo veľkom meste Grécka zomiera mučeníckou smrťou, keď bol pribitý na kríž písmena X. Keď zomieral sv. Peter na Vatikánskom pahorku, bol ukrižovaný dole hlavou a zase Ondrej na kríži v tvare písmena X. Hovorí sa, že bol na kríži pri-

bitý tri dni, tri dni zomieral. Pán Ježiš zomieral na kríži tri hodiny a vidíte, že Ondrej tri dni. A takto završuje svoje poslanie, hlása evanjelium, približuje Ježiša Krista. Sprostredkuje ho aj na tých miestach, kde bol, sprostredkuje ho na misijnom poli a napokon vydáva najkrajšie svedectvo o svojej viere a láske, keď zomiera mučeníckou smrťou za Ježiša Krista. Bolo to údajne 30. novembra v roku 70. Zomrel v Patrase, veľkom meste Achájska. Jeho telesné pozostatky boli v tomto meste Patras. Vo 4. storočí, keď sa Rímska ríša rozdelila na Byzanciu, boli telesné pozostatky tohto veľkého apoštola prenesené do Byzancie do Carihradu. V 13. storočí boli prenesené do Talianska, blízko Neapola do mestečka Amalfi, tam boli uložené. V roku 1462 preniesli hlavu sv. Ondreja do Ríma a uložili v chráme sv. Petra. Vieme, že lebky sv. Petra a sv. Pavla sú uložené v Lateránskej bazilike. Keď budeme mať teraz jubilejný rok, môžete tam ísť, tam som mal niekoľkokrát sv. omšu. Hore je baldachýn a nad týmto baldachýnom sú relikvie - lebky týchto dvoch apoštolov, preto aj lebka sv. Ondreja bola uložená v chráme sv. Petra. Ale pápež, v blahej pamäti Pavol VI., daroval túto hlavu sv. Ondreja pravoslávnej cirkvi, ktorá je uložená v meste Patras v Grécku. Vrátil ju späť na pôvodné miesto. Toľko by sme povedali zo života sv. Ondreja.

Svätý Ondrej prežíval veľkú úctu k apoštolskému úradu. Bol nenápadný, ale vždy pohotový. Keď to niekto potreboval, hneď išiel za Ježišom, hneď mu povedal. A tak si myslím, že aj vaši predkovia si ho preto zvolili za patróna, lebo keď mu predniesli nejakú prosbu, on to hneď predniesol Ježišovi a oni si boli istí, že Ježiš to vyslyšal. A Ježiš skutočne takto pomáhal prostredníctvom tohto apošto-

la. Pozastavme sa v duchu nad hymnom, ktorým sv. Ondrej pozdraví nástroj svojho umučenia – kríž a táto tradícia sa zachovala v takomto znení: „Buď pozdravený svätý kríž, ty si bol posvätený telom Kristovým, ozdobený jeho údmami ako perlami. Kým náš Pán nebol s tebou povýšený, bol si postrachom zeme a teraz nás naplňuje našu nebeskou túžbou. Dnes veriaci už vedia, aké milosti skrývaš a aké dary udeľuješ. Bez obavy a s radosťou ponáhlam sa k tebe, aby si ma prijal,“ píše svätý Ondrej. „Prijmí učeníka, toho, ktorý na tebe prv visel. Vždy som Ťa miloval svätý kríž, vždy som túžil, aby som Ťa objal. Ó, svätý kríž, dlho očakávaný, vrúcne milovaný, vyslobod' nás z tohto sveta, vráť ma môjmu Majstrovi, aby ma skrze teba prijal ten, ktorý ma skrze teba aj vykúpil.“ Takto ospevuje hymnus svätý kríž, na ktorom zomrel sv. Ondrej.

Vidíme, že sv. Ondrej je veľkým patrónom vašej farnosti. Je aj sv. Jozef, ale aj on. Stretli sme sa pri výročnej spomienke na tohto veľkého muža, nášho patróna a my sa tiež takto modlíme. Aj my poznáme jeho život. Tak si zamiloval Ježiša, s ním sa rozprával, bol pri ňom. A teraz je otázka: Ako my prežívame náš kresťanský život? Či žijeme podľa vzoru sv. Ondreja a milujeme Ježiša tak, ako ho on miloval? Ak sme sa v našom živote niekedy pomýlili a snáď sme nespĺnili nejaké Božie očakávanie, že sme nežili naplno podľa svojej viery a podľa svojho kresťanského presvedčenia, môžeme začať všetko odznova. A na príhovor tohto veľkého muža aj my môžeme žiť podľa slov evanjelia. Máme celé Písmo sväté a Ježiš sa nám tak prihovára, ako sa prihovára svätému Ondrejovi: „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom a nájdete odpočinok pre svoju dušu.“ Sv. Augustín napísal zná-

mu vetu: „Nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v tebe, ó, Bože.“ Až vtedy budeme spokojní, keď Ťa naplno získame.

Vidíte, sv. Ondrej nás učí, ako môžeme Ježiša prijať do svojho života. Rozprávame sa s Pánom Ježišom v našich modlitbách, prijímame ho v Eucharistii. On sa nám prihovára každý deň. Napríklad: „Čo ste urobili jednému z mojich najmenších, mne ste to urobili.“ Vidíte, to je výzva aj pre nás. Keď povolal apoštola Ondreja a Petra za svojich apoštolov, bol deň, mali svoju prácu a on hovorí: „Podte, urobím z vás rybárov ľudí.“ Všetko zanechali. Uprostred práce sa tu Ježiš odrazu zastaví, pozrie sa na nich a hovorí: „Podte za mnou.“ Ježiš to hovorí aj nám. Každý deň máme príležitosť na to, aby sme počuli tento Boží hlas. Aby sme aj my s pomocou sv. Ondreja, apoštola zatiahli na hlbinu duchovného života. Čo robíme, robíme dobre, ale vždy budeme mať čo vylepšovať vo svojom živote. A preto sv. Ondrej je pre nás vzácnym príkladom, ako by sme aj my mohli postupovať ďalej v našom živote. Máme skvelé vzory svätých, ktorých nám Cirkev dáva k úcte, ako oni prežívali a realizovali výzvu Pána Ježiša.

Mám tu ešte príklad, ktorý som si pripravil. Je to príklad amerického olympijského bežca, letca Luisa Zemperiho, ktorý dokázal prekonať seba a zájsť až za hranice ľudských možností, lebo nechal sa úplne zmeniť Bohom. Možno ste to už počuli, vyšla aj kniha o ňom s názvom Nezlomný. Táto postava upútala milióny čitateľov, dokonca sa autor tejto knihy stretol aj so Sv. Otcom vo Vatikáne. Kto bol Luis Zemperini? Narodil sa v roku 1917, zomrel v roku 2014. Počas druhej svetovej vojny prežil haváriu lietadla a 47 dní strávil v záchrannom člne uprostred Tichého

oceánu. Jedného dňa, keď prežil útoky žralokov a ďalšie tvrdé úderý mora, takmer už umierajúci od hladu a smädu, v úplnom tichu a mlčaní nabral ešte sily a zvolal: „Bože, ak ma zachrániš, budem ti navždy slúžiť.“ Bol to najkritickejší bod jeho života, lebo myslel si, že už zomrie. Odpoveď prišla hneď na to. Na druhý deň ráno začalo pršať a on mohol piť dažďovú vodu z člna uprostred oceánu. Napokon ho vyslobodili japonskí námorníci. Nasledoval pobyt v tábore pre vojenských zajatcov, kde dva roky prežíval kruté týranie a neludské zaobchádzanie. No nikdy sa nevzdal nádeje, že sa raz stretne so svojou rodinou, že sa vráti domov. Vždy si pripomínal slová: „Bože, ak ma zachrániš, budem ti navždy slúžiť.“ Toto mu dávalo silu. Luis nebol horlivým kresťanom, ale napriek tomu všetkému v tom záchrannom člne dal Bohu sľub, ktorý by urobil asi každý v jeho situácii. Ale Zemperini na tento sľub, keď sa dostal na slobodu, zabudol. Prežil oceán, prežil zajatecký tábor, vrátil sa domov, kde na neho čakalo nie šťastie, po ktorom túžil, ale ešte horšie zlo a muky, spôsobené trýznivou bolesťou vojnových spomienok späť s nenávisťou a túžbou po odplate. Bolo to strašné až do dňa, keď z úst Billyho Grahama počul otázku vyslovenú aj na neho: „Prečo Boh mlčí, keď ľudia trpia?“ Billy Graham zomrel v tomto roku, bol veľkým kazateľom v Amerike, Boží muž. Hovorí: „Prečo Boh pozerá na to, že ľudia trpia?“ A tak si aj Zemperini uvedomoval, že hovorí aj o ňom. „Prečo Boh mlčí, keď tak trpím?“ V tom okamihu sa mu vynorila spomienka na to, ako sa ocitol v tom záchrannom člne po havárii lietadla a spomenul si aj na všetky modlitby, ktoré vyslovil za prežitie. Odrazu v jeho mysli bol záblesk sľubu, ktorý predniesol v člne v

snímka: M. Magda

oceáne. Sľub Bohu daný, sľub, ktorý nedodržel. Sľub: „Ak ma zachrániš, budem ti navždy slúžiť.“ V ten večer, keď sa mu v pamäti oživil dávno urobený sľub, Zemperini vykročil z domu, išiel do kostola. Prišiel k oltáru a tam dal Bohu svoju jasnú odpoveď. Vrátil sa domov úplne zmenený a zmätený. Vylial všetok alkohol a nenávisť nahradil odpustením. Vyhľadal si Písmo sväté a začal ho čítať. Našiel radosť a slobodu v Ježišovi Kristovi a rozhodol sa to odovzdať aj druhým. A Boh požehnal jeho koniec života viac ako na začiatku. Dožil sa 97 rokov a zomrel v júli 2014 so slovami: „Teraz som šťastný, lebo som slúžil Bohu a idem k nemu.“ Je to príbeh jedného človeka. My máme svoje rôzne príbehy. Možnože aj my sme boli toľkokrát vyslyšaní v našich modlitbách a možnože sme dali Bohu sľub: „Už to viac nebudem robiť.“ A napokon sme sa zase dopustili omylov a naše slu-

by zostali len sľubmi. Čo robiť? Začať odznova.

Vidíte, tento muž je pre nás vzorom, ale predovšetkým je pre nás vzorom svätý Ondrej. Zanechal všetko a išiel za Ježišom. Prejavil mu svoju lásku heroickým spôsobom - privádzal ľudí k Ježišovi. Preto aj my máme dosť príležitostí, ak nemôžeme osobne, môžeme modlitbou Ježišovi hovoriť o našich blížnych a priviesť ich k nemu. Na záver sa pomodlím modlitbu, ktorú poznáte, ktorú sa modlíme s prosbou k Ježišovi, ktorý naučil sv. Ondreja žiť, apoštolovať, obetovať sa a získať aj palmu mučeníctva. Modlitba znie: „Pane Ježišu, nauč nás pravej veľkodušnosti, nauč nás slúžiť ti tak, ako si to zasluhuješ, lebo si náš Boh a Pán, aby sme dávali a nepočítali, bojovali a nepozerali na rany, pracovali a netúžili po odpočinku, obetovali sa a nečakali inú odmenu ako vedomie, že plníme tvoju vôľu. Amen.“

KATECHÉZA**Homília na 3. adventnú nedeľu v roku C
z prípravy kňaza + Jána Biroša****Kresťan sa pozná po radosti****Milí veriaci,**

keď sa započúvame do slov dnešnej liturgie svätej omše, zdá sa nám, ako by tu bol pokus spojiť niečo protikladné. Na jednej strane sa hovorí o radosť, ktorá pochádza od Boha. Na druhej strane znie hrmenie - kázanie sv. Jána Krstiteľa o pokání, o obrátení.

Ako to všetko dať dohromady? Celkom jednoducho. RADOSŤ je oprávnená, lebo je podstatou, základným kameňom kresťanstva. Pretože to, čo Boh zvestoval ľuďom celým evanjeliom, to je RADOSTNÁ ZVEŠŤ. Vieru a radosť od seba nemožno oddeliť tak ako nemožno od seba oddeliť kvet a vôňu.

Kresťan sa pozná po radosť. Aj vieru sa pozná po radosť. Radosť je odpoveď na priateľské gesto, je tam, kde dôjde k splneniu túžby, je výrazom našej vďačnosti. Kresťan žije v neustálom radosťnom stave, že Boh odpúšťa a zabúda na naše hriechy. Sme ľuďmi, ktorí hľadajú šťastie na tomto správnom mieste? Alebo ho hľadáme niekde inde?

Jedna stará legenda hovorí, že keď Eva opúšťala raj, tak si vraj so sebou vzala džbán radosť. Ale keď pri bráne raja zbadala anjelov s mečom, zľakla sa, pustila džbán z ruky a ten sa rozbil na kusy. Zostali z neho len črepiny. Je to len legenda. Dejiny však ukazujú, že má pravdivé jadro. My všetci na tejto zemi sme sa stali zberateľmi drobných radosť. Túžime po plnom džbáne šťastia. Ale sme zberateľmi len drobných črepín z rozbitého džbánu. Všetci ľudia sú vášnivými hľadačmi šťastia.

Šťastie hľadáme všade, vo výkladných skrinách obchodov, na televíznej obrazovke, vábi nás najnovší model automobilov, vybavenie bytov, cesty

ilustračná snímka: M. Magda

do zahraničia a pod. Veľký básnik renesančnej doby A. Dante, autor svetoznámej „Božskej komédie“, vraj jeden večer zaklopal na kláštornú bránu. Otvorili mu a opýtali sa ho: „Čo hľadáte? Veľký Dante na ich otázku odpovedal: „Hľadám RADOSŤ!“

Radosť hľadáme aj my. A ona nám stále kamsi uniká, vzdaluje sa. A tak nás to hľadanie radosť často znechucuje, zanecháva v nás smútok, horkosť, bolesť. A nie raz otravuje život. Človek by tak rád urobil tým druhým opravdivú radosť na Vianoce. Nevie, čo by kde zohnal. Lieta z obchodu do obchodu a kde nič, tu nič. A keď niečo zoženie, zistí, že je to radosť na pár sekúnd pre tých, ktorým to tak pracne zháňal.

Kde teda zháňať radosť a ako sa o ňu snažiť? Je jedna radosť, ktorá je naozaj veľká a ktorá človeka neopustí, keď jej zostane verný. Boli sme dnes svedkami v druhom čítaní, že sv. Pavol, aj keď bol vo väzení, aj keď veľmi trpel, vyzýva veriacich v Krista k radosť: „Radujte sa stále v Pánovi.“ Božia

prítomnosť medzi nami a v nás. To je zdroj radosť.

Jedna osemnásťročná dievka patrila k tým, ktorí užívajú prirodzené veci a „radosť sveta“. Ochutnala skoro všetko a stratila chuť. Až jedného dňa našla niečo viac ako radosť z vône kvetín, z rodiny, z pekných vecí a pôžitkov. Hovorí: „Objavila som radosť s veľkým R - Krista. A on mi ju dal. Je to veľká radosť, ktorú vnímame - radosť z Božieho zaslúbenia. Budete čerpať vodu zo studnice spásy, z prameňa živej vody. Túto radosť som našla. Obdivuhodné svedectvo u mladého človeka. Objaviť Boha, Božiu prítomnosť, jeho milosrdenstvo a lásku medzi nami a v nás. To je to najpodstatnejšie, čo nám zjavuje skrze Vianoce Emanuel. To znamená - BOH S NAMI!

Všetky radosť sa splietajú ako paprsky do jediného ohniska – Emanuela - Krista. On prišiel a je s nami a my sme s ním. To je pravá kresťanská radosť. Ona nezastiera a nezlahčuje ťarchu všedných dní, ale dáva cez ňu presviatať Božiu tvár. Amen.

KATECHÉZA**Homília na polnočnú sv. omšu v roku C
z prípravy kňaza + Jána Biroša****Boh prichádza nenápadne****Milí veriaci!**

Všimli ste si už, že tie najväčšie tajomstvá kresťanskej viery slávime v noci? Vo vianočnej noci slávime narodenie Božieho Syna, nášho Spasiteľa Ježiša Krista. V noci pred jeho utrpením a smrťou slávime Poslednú večeru. Pri umieraní na kríži sa slnko zatmelo a deň sa premenil na noc. V noci pred veľkonočným úsvitom slávime Vzkriesenie Pána.

Boh prichádza nenápadne. Keď prichádzajú mocní páni sveta na štátnické návštevy, deje sa to s veľkou a hlučnou slávou. Boh, Všemohúci Pán, prichádza ticho, nenápadne, skromne. Mocní sveta o jeho príchode nič nevedia.

Uvediem pekný príklad. V poslednom roku druhej svetovej vojny sa stala dojmavá príhoda. Frontový vojak sa dostal na dovolenku domov práve na Vianoce. Dlhé tri roky nevidel svoju manželku a tešil sa ako malé dieťa na stretnutie s drahou manželkou a deťmi. Bolo už okolo polnoci, keď vlak dorazil do mestečka. Celý šťastný vyskočil z vlaku, ale veľmi ho trápi jedna myšlienka, že nemá pre ženu žiaden vianočný darček. Všetky obchody sú už pozatvárané, jedine staničná trafika je ešte otvorená.

Vo výklade je posledná vianočná pohľadnica. Kúpi ju a napíše na ňu: „Milá Margitka, nič som Ti nedoniesol, iba sám seba!“ Takto si ju pripne na kabát a príde domov k žene. Netreba ani hovoriť, že lepší darček si manželka ani nemohla priať, ako živého a zdravého manžela a otca svojich detí. To, čo si prečítala na pohľadnici, mohla počuť z jeho láskyplných úst: Drahá Margitka, doniesol som Ti iba seba samého.

ilustračná snímka: M. Magda

To isté nám dnes hovorí sám Boh. Boh, ktorý nám dáva všetky dary, nám dnes podáva v svojom Synovi samého seba. Je to také krásne, že to vyzerá ako v rozprávke. Nečudo, že do betlehemskej noci zazneli anjelské chválospevy, aby ohlasovali Boha - Darcu seba samého.

Aj dnes je to tak. Je tu hluk predvianočnej reklamy, ale v tom nie je Boh. Je predvianočný zhon, ale v tom nie je Boh. A naháňajúci ľudia prehlasujú: Boha niet! A keď niet Boha, prečo brať ohľad na druhých? A tak žijú bezohľadne. Keď niet Boha, niet pred kým sa zodpovedať za svoje činy. A žijú nezodpovedne. Keď niet Boha, niet v koho dúfať, že nám odpustí naše viny..., žijú v zúfalstve a siahajú si na život.

Na Vianoce býva najviac samovrážd, pretože ľudia vo svätej noci stoja viac ako inokedy tvárou v tvár zívajúcej prázdnote tam, keď mal byť v srdci Boh. Ale Boh JE a Boh PRICHÁDZA - v noci, ticho a nenápadne, jeho príchod je možné zaspať.

Boh, večný pútnik v betlehemskom Dieťati klope na dverka všetkých ľudských srdiec, aj tvojho: pustiš Ho do týchto Vianoc, prijmeš Ho, privítaš Ho? Boh prichádza v noci, ale tam, kde je prijatý, tam premieňa temnoty na jas, driemoty na jasavú radosť: nie som na životné zmätky sám. Môj priateľ Ježiš prichádza. Nemusím sa so svojimi neúspechmi a vinami vláčiť životom ďalej a ďalej. Môj Osloboditeľ prichádza.

Nemusím hľadiť do budúcnosti so strachom a neistotou. Mój Vodca a Ochranca prichádza. A tak právom pozýva všetkých ľudí otvoreného srdca vianočnú pieseň: Narodil sa Kristus Pán, veselme sa, z ruže kvietok skvitol nám, radujme sa. Z života čistého, z rodu kráľovského, Kristus Pán narodil sa. Amen.

KATECHÉZA

Homília na sviatok Svätej rodiny v roku C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

A kto chce zničiť Boží poriadok, ten búra rodinu!

Milí veriaci,

„Stratil sa dvanásťročný chlapec, utiekol z domu. Pätnásťročná dcéra je už dva mesiace nezvestná...“ Takto to čítame v novínach. Deti sa strácajú. V evanjeliu sme počuli, že sa stratil dokonca aj svätým rodičom Jozefovi a Márii ich syn Ježiš.

V rodinách to nikde nie je ľahké. Manžel musí znieť, že žena je iná, ako by chcel. Žena musí znieť, že muž je iný, ako by ona chcela. A obaja spolu musia uniesť, že ich deti sú iné a vyvíjajú sa ináč, ako by chceli rodičia. Koľko je napätia medzi všetkými členmi rodiny. A beda všetkým, keď rodičia toto napätie neunesú a rozídu sa, beda všetkým, keď deti začnú utekať z domu.

Rodina stojí v Biblii hneď na počiatku ľudskej histórie. Rodina zostáva stále ochrankyňou Božieho poriadku s ľuďmi. A kto chce zničiť Boží poriadok, ten búra rodinu! Keď chceli Čiňania po vojne revolučne zmeniť myslenie ľudí, rozbili rodinu. Deti rodičom odoberali skoro po narodení a vychovávali ich v štátnych internátoch. Vyrástla z nich generácia krutých sebcov, bez citu, bez zábran, leňochov a zlodejov. Dodnes tam s nimi majú ťažkosti.

V roku 1921 zaviedol pápež Benedikt XV. sviatok Svätej rodiny. Chcel podoprieť rodinu, ohrozovanú zo všetkých strán. Chcel pripomenúť vládam vo všetkých štátoch, že rodina je ustanovená samým Stvoriteľom a ničím ju nemožno nahradiť. A samotným rodinám chcel pripomenúť, že Ježiš žil väčšinu svoj-

ho života v rodine, tam bol vychovávaný, tam vyrástol. Chcel pripomenúť rodičom, že sú darcami nielen telesného života, ale aj Božieho života. V rodine si deti nacvičujú čnosti a dobré návyky.

„Rodina sklamala“ - takto volajú ľudia, keď sa deti nevydaria. Zabúdajú pri tom, koľko majú deti dnes rôznych spolu vychovávateľov mimo domova, mimo rodinu. Zabúdajú ako je dnes pre rodičov neľahké nájsť pravú rovnováhu medzi prísnosťou a dobrotou, medzi dohľadaním a dôverovaním. Tí kritici zabúdajú, že dobre vychovať deti nebolo ľahké vo všetkých dobách a že je to tak aj dnes. Aby sa rodičom trochu pomohlo, zriaďujú sa v mnohých krajinách, aj u nás, rodinné poradne. Rodičia sa tam môžu obrátiť s prosbou a radu ku skúseným psychologom a pedagógom. Je to dobré zariadenie. Ale my kresťania máme osvedčenú rodinnú poradňu oddávna v Božom slove.

Vezmime si hociktoré ponaučenie, ktoré nám dáva dnešné evanjelium: Do kostola ide celá rodina - otec, matka a dieťa. Nie rodičia alebo dedkovia bez detí, nie deti bez rodičov! Alebo mamička bez otecka. Úbohá rodina, kde sa mamička modlí a otec nadáva a vyslovuje Božie meno nadarmo!

Druhé ponaučenie: Obaja rodičia hľadajú dieťa. Koľko oteckov, koľko mamičiek sa celý deň nestará, kde ich dieťa je, čo robí, s kým sa kamaráti...

Tretie ponaučenie: Rodičia našli hľadané dieťa v chráme, v kostole.

Vy viete, ako ináč to dnes v mnohých rodinách vyzerá. Koľko je dnes otcov, koľko matiek, ktoré radšej vidia dieťa kdekolvek, len nie v kostole. Odmenou za poslušnosť a zbožnosť je vzrastanie v múdrosti a veku, obľuba u Boha aj ľudí. Odmenou poslušnosti je, že je to doma pekné, že všetkým je doma pekne.

Možno ste niektorí čítali, ako si vo vianočnom čísle Našej rodiny spomínal národný umelec Eduard Haken, aké je to krásne, keď je na Štedrý večer rodina pekne pohromade. Ale, aby to bolo v rodine pekné aj na Vianoce, musí to byť pekné aj mimo Vianoc, hovorí Haken: „...záleží na tom, ako spoločne žijeme, či sme naozaj ľudia jeden k druhému ohľaduplní, ako si jeden druhému spríjemňujeme život, ako máme jeden druhého radi a navzájom si pomáhame.“

A iný národný umelec, herec Rudolf Hrušínský, taktiež odpovedá na otázku, aké býva jeho vianočné rozjímánie: „Vždy si znova, intenzívnejšie a s potešením uvedomujem, že mám dobrú ženu, dobré deti, dobré vnúčatá a niekoľko dobrých priateľov. A to je veľa!“ Najväčším bohatstvom každého človeka je, keď má dobrú rodinu, keď má pekný domov, keď sa všetci majú radi.

Prajem Vám, aby ste si tiež vedeli vytvoriť nový domov, aby ste boli dobrou rodinou, aby ste boli bohatí vzájomnou láskou. A naše nedelňé meditácie, rozjímania nad Božím slovom, ako ich po celý rok v nedeľu konáme, nech nám k tomu dobre pomáhajú. A kiezby boli aj našou rodinnou poradňou. Amen.

Advent s Božím slovom

Obdobie adventu si už našlo miesto vo všetkých kalendároch. Pre niekoho sa stalo časom tradičného zapalovania ďalšej a ďalšej sviečky na venci, pre iných alarmom, že je najvyšší čas zohnať nejaké vianočné darčeky a pre obchodníkov cielovou rovinou dobrých ziskov.

No a pre kresťanov a ľudí, ktorým nestačí zostávať na povrchu?

Zoznámte sa

Najväčšie kresťanské sviatky Veľkej noci predchádzal čas prípravy v podobe pôstneho obdobia. O podobnom modeli sa uvažovalo aj pred sviatkami narodenia Ježiša Krista. Obdobie zvané advent uzrelo svetlo svetla relatívne skoro, v 5. storočí v Ravenne. Jeho zavádzanie po celom svete však trvalo ešte niekoľko storočí.

Advent mal rôznu dĺžku, napokon sa ustálila na štyroch týždňoch s výnimkou pravoslávnych cirkví, Milánskej arcidiecézy a ďalších oblastí, kde advent aj dnes trvá šesť týždňov.

Rozdielne bolo aj vnímanie adventu. Od kajúcneho obdobia podobného pôstnemu až po radostné očakávanie. Dnes v advente môžeme vnímať symbiózu jedného aj druhého.

Životný štýl

Keď sa jedného seniora, ktorý žil sám v paneláku, pýtali, čo robí po celé dni, odpovedal: „Jeden deň čakám na pani s dôchodkom a tridsať dní na pani s kosou.“

Každý na niekoho alebo na niečo čaká. Na deň mieru, uzdravenia, novej práce, uzmierenia, nájdania partnera... Ale aj na piatkový koncert, návštevu priateľov, ktorých sme dlho nevideli, na párty...

Aj tí, ktorí majú pocit, že majú všetko a na nič nemusia čakať, čakajú, že sa budú mať lepšie a budú šťastní.

Niekoľkotýždňový predvianočný advent, ktorého názov znamená príchod aj čkanie naň, sa tak mení na celoživotnú epochu. A zrazu už to nie je len krátke prípravné obdobie. Je to takpovediac životný štýl.

Čakanie

Čakanie má v sebe akýsi pasívny náboj. Pripomína smutný pohľad z okna, nervózne prechádzanie po letisku alebo slzy, keď rodičia vôbec netušia, kde sú ich deti.

Aj predvianočný advent je prezentovaný ako akési obdobie neaktivity. Lenže chvíle pre seba, sadnutie si v tichu a prítmí sviečky potrebujeme ako soľ. Sú príležitosťou zosynchronizovať rozbehnuté telo s nevládajúcou dušou k mnohým novým začiatkom a aktívnemu čakaniu.

Čakať na mnohé veci sa nemusí so založenými rukami. Tomu, na čo čakáme, sa dá ísť často naproti. Niekedy to dokonca bez našej aktivity ani nepríde.

Ak čakáme na stretnutie so životným partnerom, môžeme pre to niečo urobiť. Ak čakáme na zmierenie, môžeme vyjsť zo svojej ulity. Ak vyzeráme zlepšenie vzťahov, môžeme začať od seba. Advent je aj symbiózou pokoja a rozvírenia prachu, kontemplácie a akcie, pasivity a aktivity.

Jednoducho, môžeme čakať na to, čo dostaneme pod stromček, alebo sa sami pre niekoho vianočným darčekom stať.

Čas nádeje

S čakaním je nutne spojená nádej. „Svet bude patriť tomu, kto mu bude môcť ponúknuť najväčšiu nádej,“ tvrdí Pierre Teilhard de Chardin. Preto sa dodnes zjavujú mnohí mesiáši, ktorí ponúkajú hory-doly a mnohí ľudia, ktorí im uveria.

A keď sa vízie mesiášov ukážu prinajlepšom ako slepé uličky, tak ľudia, ktorí im uverili, sa v nádeji upnú na novú nádej. Nádej je niečo, čo nás drží pri živote.

Kresťania uverili, že im nádej prináša Ježiš a jeho poslanstvo. Keď sa naň prizrieme aspoň z rýchlíka, zistíme, že Ježiš neponúkal bezťažový život. Dokonca ani odpovede a riešenia na všetky otázky a problémy. Práve naopak.

„Adventné zvolanie ‚Príď, Pane Ježišu!‘ znamená, že celé kresťanské dejiny treba prežívať v uváženej prázdnote, v zámernej nenaplnenosti. Dokonalá plnosť ešte len príde a my ju nemáme vyžadovať už teraz,“ píše trochu prekvapujúco Richard Rohr. A vysvetľuje: „To udržuje náš život otvorený voči milosti a budúcnosti vytvorenej Bohom a nie nami.“ A práve v tom spočíva nádej kresťanov.

Je to nádej, ktorá ako nádej ani nevyzerá, pretože neočakáva riešenie a plnosť už tu a teraz. No na druhej strane necháva priestor Bohu, ktorý najlepšie vie, ako túto nádej naplniť.

Advent nám všetkým dáva príležitosť spomaliť, aby sme mohli v živote zrýchliť. A uvedomiť si, že ak nemáme všetko, máme v sebe miesto, ktoré môže vyplniť Boh.

Rozhovor

Cyrl Adam, farár vo farnosti Povýšenia Sväté- ho kríža v Mníšku nad Hnilcom

Tohtoročným slávnostným kazateľom odpustu sv. Ondreja, apoštola v kostole na Vyšnom koci bol duchovný otec Cyril Adam. Súhlasil aby sme sa porozprávali o ňom, o živote kňaza, ktorý prežil minulý režim a o jeho vzťahu k Cirkvi.

**Sedím s duchovným otcom Cyri-
lom Adamom, ktorý bol dnes na
odpuste sv. Ondreja slávnostným
kazateľom. Pri tej príležitosti vyu-
žívam možnosť, aby som ho pred-
stavil našim čitateľom.**

**Chcel by som Vás poprosiť o
Vašu genézu: odkiaľ pochádzate,
koľko máte súrodencov, odkiaľ
pochádzajú vaši rodičia?**

Cestou som hovoril s dôstojným pánom Jankom Kundríkom: „Najkrajší kút širšej zeme je moja rodná dedina a krásna dedina Víťaz“... Ja som z podobnej dediny Kendice pri Prešove. Otec a mamka mi už zomreli, už sú vo večnosti. Dali nám dobrú výchovu, kresťanskú výchovu. Pri jednom stretnutí kňazov som si na to spomenul,

snímka: M. Magda

keď sa ma na to pýtali. Moji rodičia, otec aj mama boli roľníckeho pôvodu. Otec bol polosirota, ako 15-ročný odišiel do Nemecka na prácu s inými mužmi. Vrátil sa po šiestich rokoch. S mamkou sa potom spoznali, zosobášili sa a začali spoločný život, ktorý budovali pre nás, pre našu rodinu. Pri tej príležitosti by som spomenul, že tiež museli prejsť rôznymi skúškami: zosobášili sa, o rok sa im narodil syn – zomrel, o ďalší rok dcéra - zomrela. Potom prišla normalizácia, 50-te roky a ešte predtým, čo predchádzalo. Po vojne mali nejaký majetok, o všetko prišli a museli začať všetko od znova. V susednej dedine bola továreň – tehelňa a tak začali tam, po

veľkých skúškach nadobudli zase niečo. Mám dve staršie sestry, ja som prostredný a ešte dve mladšie sestry. Vyrastali sme v obci Kendice pri Prešove. Mali sme tam dôstojného pána Jozefa Pavloviča, ktorý bol profesorom, veľká osobnosť v našej arcidiecéze, kňaz. On ma pokrstil a potom odišiel preč. Prišiel páter Rufín Finta, ktorý bol u nás v našej farnosti 27 rokov. Pri ňom bolo moje detstvo, ministroval som. Chcel som byť len kostolníkom, kňazom som nechcel byť. Pri životnom jubileu som si spomenul, že naše modlitby Pán Boh vždy vyslyší, len musíme byť trpezliví. Od malička som sa modlil, aby som mohol byť kostolníkom a teraz, keď kostolníci

neprídu do kostola, tak po šesťdesiatich rokoch robím aj kostolníka.
V ktorom roku ste sa narodili?

Narodil som sa v júli 1954.

Ktorého júla?

4. júla. Rok 1954 je taký jubilejný aj známy. Keď som sa stretával na Bojníckej zámku na hudobných slávnostiach, lebo som predtým organizoval kultúrne podujatia v chrámoch – chrámovú hudbu, stretol som sa s pánom Jablkom, stretol som sa s pánom Jablkom. Pochádza z Ruska, jeho manželka zo Slovenska – Habovštiakova dcéra. Majú štyroch chlapcov huslistov a dcérka je klaviristka ako mama, oni (chlapci) sú ako otec. Pri jednej príležitosti som mu hovoril: „Pán Jablko Alexander, pán biskup Hnilica, veľmi známy pre nás, ktorý chodieval do Ruska, spomína, že rok 1954 je taký jubilejný rok. Ja som sa narodil vtedy, vy ste sa narodili a sto rokov predtým bola vyhlásená dogma o Nepoškvrnenom počatí Panny Márie.“ Takže ten rok 1954 má také udalosti, 54-ka má svoje čaro.

Doplním za seba, že náš ročník 1954 a 1955 bol veľmi silný. Bolí sme dve triedy, do prvého ročníka chodilo 54 detí. Z nášho ročníka sme chodili najdlhšie na náboženstvo - od prvého do deviateho ročníka. Keď sme končili základnú školu, náboženstvo sa skrátilo.

Milé spomienky. Má to svoje čaro.

Takže súrodenci, dievčatá, teda máte štyri sestry...

Áno dve staršie, dve mladšie, ja som v prostriedku.

Rodičia boli spokojní, lebo mali všetky deti.

Áno, detstvo nebolo ľahké, lebo otec bol posledné roky chorý a mamka musela aj pracovať, ale

dostali sme vzdelanie.

Keď sme pri vzdelaní, kam ste chodili na Základnú školu?

Chodil som u nás v Kendiciach, v susednej dedine v Petrovanoch druhý stupeň. Potom som šiel na učňovskú školu do Prešova, tam som bol v Ocelových konštrukciách ako prevádzkový zámočník. Po vojenčine som...

Kde ste boli na vojenčine?

Na vojenčine som bol v Bratislave - Turecký vrch celé dva roky. Potom som sa vrátil a bol som ešte rok doma, pomáhal som našim. Potom som sa presťahoval do Zvolena a tam som študoval na strednej škole popri zamestnaní. Hlásil som sa do seminára, kde som nebol prijatý, lebo dávali prednosť mladším, tak som sa prihlásil na vojenskú školu. Povedali mi: „Na vojenskú školu vás nemôžeme zobrať, lebo už máte veľa rokov. Po dvadsaťpäťke vás už nezoberieme, potrebujeme mať mladých. Radšej sa prihláste do seminára.“ Prihlásil som sa do seminára – neprijali ma, ale potom Pán Boh si našiel inú cestu: pánovi biskupovi Ferancovi odišiel osobný šofér a keďže som sa s nimi poznal na biskupskom úrade v Banskej Bystrici, tak som robil celý rok u pána biskupa Feranca osobného šoféra a potom som sa už dostal do seminára. Vyštudoval som v seminári v Bratislave, vtedy to bolo päťročné štúdium. Mój spolužiak, váš rodák dôstojný pán Ján Kundrík je mojím spolužiakom. Po vysviacke som pôsobil na rôznych miestach.
Vrátim sa späť. Bol pre vás niekto príkladom alebo prišlo Božie volanie?

Ja som od malička cítil a mám také vnútorné zážitky, osobné a čaro „záhrady“, do ktorej pustí-

me len Pána, tých najbližších rodičov, príbuzných a dobrých priateľov, tak ma to formovalo od malička. A pán farár, páter Rufín Finta, ktorý bol františkánom, pôsobil u nás 27 rokov, bol príklad zbožného života.

V ktorom ročníku ste skončili?

Štúdium teológie som ukončil v roku 1988. Predtým musím pripomenúť, že mojím pomocníkom na ceste ku kňazstvu bol páter Akvínas Gabura. Dominikán, ktorý býval v Bratislave, zomrel vyše storočný, bol obnoviteľom rehole dominikánov na Slovensku. V televízii LUX dávajú reportáže a krátke filmy z jeho života. Vždy som ho považoval za osobnosť, skoro na roveň ako Ján Pavol II. - Karol Wojtyła. Skromný, svätého života. Neskôr som sa dozvedel, že v 50-tych rokoch bol tiež väznený a prežil vo väzení 12 rokov pre vieru. Patril do skupiny kňazov, biskupov Vojtaššáka, Buzalku, Gojdiča. Bol v skupine piatich týchto prenasledovaných a trpiacich. Keď bola amnestia, dostal sa v roku 1962 na slobodu. Bol takým apoštolom Bratislavy. Bol som tam na vojenčine, zoznámil som sa s ním. Pomáhal mi na ceste ku kňazstvu a som mu za to veľmi vďačný.

Takže ste vysvätený v Bratislave. A prvá kaplánka...

Keďže som predtým pôsobil na biskupskom úrade ako šofér, počas štúdia som tam často chodieval. Pán biskup ma tam pozýval, keď išiel šofér na dovolenku alebo mal niečo iné, tak som sa tam „udomácnil“. Preto moja prvá dispozícia bola, aby som bol na biskupskom úrade ako aktuár - archívár. Tam som na biskupskom úrade prežil nejaký čas. Potom som sa stal administrátorom farnosti v

snímka: M. Magda

diecéze Banskobystrickej, Špania dolina, Turčiansky Peter, kde bol kedysi pán biskup Baláž farárom, Hronec, Kamenec pod Vtáčnikom. Potom som odišiel do Ríma na študijný pobyt. Keď som sa vrátil, bol som farárom v Janovej Lehote pri Žiari nad Hronom, Bacúch na Horehroní. Z Bacúcha som sa dostal do Beckova, to je pri Novom Meste nad Váhom a Trenčín, tam som pôsobil osem rokov. Tam ma navštívil pán biskup Stanislav Stolarík, rožňavský biskup. Boli tam dve komunity rehoľných sestier, mám tam svoje tety, otcova a matkina sesternice. Sú tam aj pochované, tak som bol s ním na cintoríne. Potom prišiel na faru, videl, ako tam pracujem, tak ma pozval, aby som, keď pôjdem na dôchodok, prišiel do Rožňavy. Keďže som predtým pracoval na biskupskom úrade v Banskej Bystrici, nejaké skúsenosti a znalosti som na

dobudol tam. Bol som rok v Rožňave ako riaditeľ diecéznej knižnice a diecézneho archívu a keď sme to všetko usporiadali, prišli rehoľné sestričky, ktoré to všetko prebrali. Vzhľadom na to, že Rožňavská diecéza má málo kňazov, tak som sa dostal za farára do farnosti Mníšek nad Hnilcom a excurrendo do Smolníckej Huty.

V „hladovej doline“, tak sa to hovorí...

Tak sa to hovorí, ale pán biskup, keď ma posielal, tak mi hovorí: „Pôjdeš tam a ty to so svojou povahou vybavíš, pôjdeš a uvidíš.“ Potom ma navštívil: „Tak už vidíš, že čo?“ „Áno.“ Tak sme začali pracovať a som veľmi rád, že to úsilie nebolo márne, pretože po dlhom čase neobsadená farnosť Smolnícka Huta dostala kňaza. A potom prišiel ďalší, krajší, váš spolurodák Michal Jenča, ktorý tam pôsobí, tam býva a dobre pracuje.

Je to malá farnosť, ale dobre pracuje vo farnosti. Tak isto vypomáha pánu biskupovi na biskupskom úrade, pracuje na cirkevnom súde a má vytvorené dobré podmienky.

Predtým bol generálnym vikárom...

Áno. Jaklovce patria do Rožňavskej diecézy a to už susedí so Spišskou a Košickou. Kňazi, ktorí sme na periférii v týchto farnostiach, máme výhodu, že vytvárame interdiecézne priateľstvá a spoluprácu - ak je to potrebné, pastoračne si vypomáhame a to nás vzájomne obohacuje.

Tak to má byť. Modlím sa za jednotu kňazov každý deň, lebo v duchovnej oblasti sa pohybujem od roku 1998 a uvažujem v súkromí, že sa treba modliť za jednotu kňazov, aby bola taká spolupráca, o ktorej ste hovorili.

To je dôležité. Spomínali ste ten rok 1998. Vtedy som začínal popri

pastorácii robiť sprievodcu na pútnických zájazdoch - Lurdy, Fatima, Taliansko, Portugalsko, Španielsko, najviac Francúzsko, Rakúsko, Medžugorie, Bosna a Hercegovina. Chodievali sme autobusom, má to iné čaro ako lietadlom. Vytvorili sa dobré vzťahy, urobili sa týždňové, dvojtýždňové pútnické zájazdy. Vždy som hovoril, že je to duchovná obnova alebo duchovné cvičenie. Na miestach, kde sme boli, som za tých 27 rokov nadobudol mnohé krásne pohľady a poznal som mnohých vzácných ľudí, ktorých som sprevádzal. Bolo to vždy také modlitbové spoločenstvo, ktoré sme povzbudzovali. Robil som sprievodcu pre našich ľudí tu zo Slovenska, pre veriacich z farností, kde som pôsobil, ale aj z celého Slovenska. Robil som aj pre Talianov tu na Slovensku a v Českej republike.

Vaše pole pôsobnosti je veľmi široké, veľmi pestré.

Bolo. Teraz sa venujem naplno farnosti, kde som.

Kolko máte veriacich?

Máme 1820 obyvateľov, je tam aj evanjelická cirkev. Máme dobré vzťahy s bratom farárom z evanjelickej cirkvi. A niektorí sú bez vyznania.

Aká atmosféra išla z našich veriacich na dnešnom odpuste?

Som veľmi povzbudený, nečakal som, že príde až toľko ľudí. Bol som prekvapený, že dvere boli otvorené a vonku bolo veľa ľudí. Vyšiel som medzi nich a hovorím: „Tepló vyzerá ináč.“ „To je pravda, tak si to vynahradíme doma pri slávnostnom obede.“ Bolo počuť aj pekný spev, ľudia sa pekne zapájali. Vidno, že táto farnosť je živou farnosťou. A teším sa, že máte tu kňaza môjho spolurodá-

Snímka: M. Magda

ka, dôstojného pána Mareka, ktorý tu pôsobí tak blahodarne a požehnanne.

Chcel by som, aby sme zakončili vašim duchovným prianím, povzbudením pre našich veriacich. Lebo dnešná doba je taká vážna, že zlý duch pôsobí aj na našich veriacich.

Prianím do budúcnosti by mohli byť slová Sv. Otca Jána Pavla II., lebo som bol často na jeho audienciách, dokonca som sa dostal vďaka nemu vo Vatikáne aj k niektorým osobnostiam, napríklad k pánovi kardinálovi Tomkovi, potom ku kardinálovi Deskurovi a k mnohým iným. Vypýtal som si od neho pre mojich dobrých priateľov osobné požehnanie, ktoré som im mohol aj doniesť. Okrem iného som si zapísal hlboko do svojho srdca jeho výzvu: „Nebojte sa, odvahu, poďme vpred. Veď keď je Pán s nami, kto je proti nám?“ Len jedno je potrebné, to,

čo nám odporúča páter Pio: mať pri sebe vždy ruženec a potom sa nemusíme báť. Zlo je tu, dolieha to na každého, aj na nás, ale keď je Pán a Panna Mária s nami, len sa ich nepúšťajme. Celkom na záver by som odporúčal a poprial slová modlitby, ktorú som predniesol v závere homílie. Skúsme sa ju pomodliť spoločne s vašimi veriacimi, ktorých zahŕňam do tejto modlitby: „**Pane Ježišu, nauč nás pravej veľkodušnosti, lebo si náš Boh a Pán, nauč nás slúžiť ti tak ako si to zaslúhuješ, aby sme dávali a nepočítali, bojovali a nepozerali na rany, pracovali a netúžili po odpočinku, obetovali sa a nečakali inú odmenu ako vedomie, že plníme tvoju svätú vôľu. Amen.**“

Pán Boh zaplať, duchovný otec. Ďakujem za rozhovor.

pripravili: Lubica Gurčíková
a Martin Magda

V roku 2022 vydalo vydavateľstvo Šarmxprint na vlastné náklady autora knihu s názvom: *Historické poviedky a povesti zo Šariša*. Autorom je duchovný otec doc. ThDr. Peter Sedlák, PhD. V tejto knihe sa nachádza aj povesť o Pohlodove, o ktorej ste niektorí počuli z ústneho podania našich starých a prastarých rodičov. V jednej časti Pohlodova je postavený kríž na pamiatku miesta, kde sa podľa rozprávania nachádzal kostol. Starší z Vás si pamätajú zvyšky jeho základov. Aj ja si ako chlapec pamätám, že sa tam vraj našla šabľa.

Aj v našom kostole, ktorý je zasvätený sv. Ondrejovi, apoštolovi sa nachádza veľmi starý zvon. Keď v roku 2000 prebiehala oprava, nafotili sme nápis na tomto zvone a duchovný otec, v blahej pamäti, Juraj Riško poprosil pána docenta Chalupeckého, historika zo Spišskej Kapituly o vylúštenie tohto nápisu. Ten sa po čase vyjadril približne takto: "Na tisíc zvonoch sa mi to podarilo, ale tento nápis neviem rozlúštiť!" Možno to má súvislosť! A ešte jedna pripovedka sa o nejakom zvone tu u nás hovorila: "Tirila, tirila, sviňa ma vyrila!" To sú možné súvislosti s miestom Pohlodov. A teraz poviedka.

Ako zanikla dedina Pohlodov

V údolí potoka medzi obcami Kluknava a Víťaz, na území Šarišskej stolice, sa v dávnych časoch rozprestierala obec Pohlodov. Na nízkom návrší nad údolím, kde stáli sedliacke chalupy pozdĺž potoka, sa týčila biela kamenná stavba kostola a pri ňom drevená veža, ktorá slúžila ako zvonica. V dávnych dobách v kostole pôsobil nábožný kňaz Ján. Svojich farníkov mal rád a veľmi horlivo sa staral o spásu ich duší. Slúžil im každý deň a v nedeľu pred omšou, neraz aj pred kostolom, keď bolo príjemné počasie, ich poučal krásnymi kázňami. Farníci, od detí cez mládež až po najstarších, sedeli alebo stáli v tóni starých líp a s radosťou i zvedavosťou počúvali jeho múdre slová.

Obec patrila do panstva Viteziovcov, ktorí okrem Pohlodova vlastnili Víťaz a Ovčie. Neboli veľmi významní ani veľmi bohatí, ba ani veľmi rozvetvený rod, hoci svoj pôvod odvodzovali zo slávneho rodu Abovcov. V správe Šarišskej stolice boli niektorí z nich najviac ak podžupanmi. Patrili k takzvanej drobnej šľachte. V ich rodinách sa rodilo viac dievčat ako chlapcov, takže ich rod bol malý a postupne sa vytrácal z dejín. Napriek tomu niektorí z nich vedeli byť hrdí, tvrdí, neústupčiví, krutí k svojim poddaným, ba aj ku kňazovi Jánovi. Neraz si jeho kázne vysvetľovali, že sú ladené proti nim, hoci Ján kázal pre všetkých rovnako. Bolo mu jedno, kto ho počúva, či to bol chudobný alebo bohatý, či bol sedliak alebo urodzený pán. Všetkým kázal Božie slovo.

Najviac sa proti Jánovi búril mladý pán Gašpar Vitezi. Často, keď prišiel z nedeľnej omše, neodpustil si hanlivé poznámky na adresu farára. Niekedy to tak prehnal, že aj rodičia a staršia sestra ho upozorňovali: „Nebojíš sa Boha? Tak hovoriť o kňazovi. Je to Boží služobník, nesmieš naňho nadávať a krivdiť mu. Je to muž nábožný a spravodlivý.“ Ale Gašpar na to iba odvrkol alebo s našpúlenými perami to v tichosti prehltol. Niekedy ešte aj pri nedeľnom obede otvoril túto tému, aby získal aspoň otcovu podporu. Obyčajne ho však matka zahriakla: „Gašpar, stačilo, už o tom nehovoríme.“

Gašparov nepriateľský postoj voči kňazovi sa vyostřil, keď si našiel snúbenicu Annu z Korytného. Kňazovi neprekážal ich vzťah, príprava na svadbu a manželstvo, ale Gašpar nepoznal hranice v zábave. Často usporadúval v otcovej kúrii zábavy, hostiny, polovačky, že sa kvôli tomu sťažovala kňazovi Jánovi nielen Gašparova matka, ale aj otec. Aj pre jeho mešec boli časté zábavy a hostiny nad jeho sily. „Ide sa ženiť a mrhá majetkom a zlatými, ako by už celý majetok bol jeho,“ postážovala sa otec kňazovi.

Okrem toho kňaz sa dozvedel, že na hostinách sa mladý pán s kamarátmi správa roztopašne. Keď sa starší z dvorany odoberú na spánok, Gašpar s kamarátmi spievajú opizdlé piesne, opíjajú sa vínom a k ženám sa podnapití správajú neslušne, nehľadiac, či sú slobodné, vydaté, vdovy, slúžky či šľachticné. Kňaz Ján mal pocit, že je jeho povinnosťou sa proti takýmto výtržnostiam pána Gašpara a jeho spoločníkov vyjadriť.

V najbližšiu nedeľu po prečítaní evanjelia o múdrych a nemúdrych pannách kňaz Ján kázal. Prípomínal, že človek musí byť vždy pripravený na smrť a stretnutie s Bohom. Nesmie konať tak, aby sa neobjavil pred večným Sudcom nepripravený. Aby nežil v neviazaných zábavách, opilstvách, smilstvách,... lebo taký nebude mať podiel v nebi. Driemajúceho Gašpara tieto slová poriadne podráždili. Spozornel, myslel si, že kňaz káže iba proti nemu a stále proti nemu. Keď Ján schádzal z kazateľnice a išiel k sakristii, aby sa obliekol do omšového rúcha, Gašpar, ktorý sedel v prvej lavici, vstal a hlasom, ktorý všetci počuli sa oboril na skrom-

snímka: osobný archív Františka Galduna st.

ného kňaza: „To si kázal proti mne! Za to budeš trpieť. Zídeme sa na stoličnom súde za urážku šľachtica!“
 „Urodzený pán Gašpar, kázal som všetkým ľuďom, aj vám. A nikoho som neurážal. Ak ste sa spoznali v kázni, robte pokánie. Na budúcu nedelu už bude pôst, vy aj ja aj všetci prítomní musíme konať pokánie za naše hriechy,“ bránil sa Ján. V lavici vstali aj Gašparovi rodičia a upokojovali syna: „Gašpar, ovládaj sa. Sadni si, ako si dovoľuješ tykať dôstojnému pánovi?“

Farár Ján odslúžil omšu pokojne a v závere omše iba zdôraznil, aby všetci farníci sa správali slušne, zodpovedne a úctivo, lebo čas pôstu je na to, aby sa všetci polepšili. Ale Gašpar prežil omšu s obrovskou rozhorčenosťou. Na kňaza nepohliadol, na omšové výzvy neodpovedal, nespieval nábožné piesne. Bol bledý a našťvaný. Nejaký dedinský farárko mu nebude brániť v jeho mladíckom rozlete, v jeho radosti a zábavách... Nebude mu stále niečo prikazovať. Postará sa, aby ho biskup poslal niekde do Čirča alebo Lačnova alebo do kláštora, nech sa postí, modlí a kajá za svoju drzosť a opovážlivosť.

V tú nedelu popoludní si Gašpar potajomky pozval pisára a plný zloby v liste vychrlil na kňaza Jána svoju zlosť a obvinenie z urážky šľachtica. V pondelok ráno tajne po poslovi poslal list stoličnému súdu na Šarišský hrad. Potom netrpezlivo čakal dlhé dni a týždne na odpoveď župana a prísazných Šarišskej stolice, kedy sa jeho sťažnosť bude pretriasať na stoličnom súde a Jánovi vymerajú trest alebo požiadajú biskupa, aby ho postihol cirkevným trestom. Zo stolice však žalobcovi neprichádzala nijaká zvesť a v obci sa ľudia chystali pokáním na veľkonočné sviatky. Rozhorčený Gašpar, cítiac, že jeho obvinenie nebude mať u stoličných pánov pochopenie, začal vystrájať ešte viac. Nielenže v pôstnom období sa schádzal na tajných hostinách a tancovačkách so svojimi spoločníkmi a ľahkými ženami, ale aby ešte viac na seba poukázal a ponížil kňaza Jána, na Zelený štvrtok zvolal verejnú zábavu v pohlodovskej krčme. Proti bol krčmár: „Urodzený pán, v Zelený štvrtok? Majte Boha v srdci, to nesmieme.“

„Čo si povedal? Nesmieme? Ja nesmiem, ty sedliak mi budeš radiť a prikazovať, čo smiem a čo nesmiem robiť? Priprav víno, medovinu, pálené, koláče aj muziku!“ pohrozil Gašpar krčmárovi. „Gašpar, spamätaj sa! Toto nesmieš. Príde na teba Boží trest!“ hrozili mu rodičia. Nedal si povedať. Keď sa o tom dozvedel kňaz Ján, išiel za ním. Rátal s tým, že Gašpar naňho zaútočí, ale nemohol konať ináč. „Urodzený pán, zarmucuje-

te svojich rodičov, dávate zlý príklad celej obci, sedliakom, služobníctvu. Odvolajte zábavu v Zelený štvrtok. Ak to neurobíte, zvoláte Boží trest!" povedal mu rozhodne a jasným hlasom. Nestačilo to, Gašpar sa smial ako zmyslov zbavený. „Boží trest!? Nijaký trest nebude. A pozývam po bohoslužbách na hostinu aj teba, farárko," výsmešné odpovedal Gašpar.

Na Zelený štvrtok sa jednoduchí ľudia aj Gašparovi rodičia a súrodenci schádzali v pohlodovskom kostole. Začínali so svojím kňazom sláviť veľkonočné trojdnie. Gašpar v tom čase bol v krčme. Bol tam iba krčmár a Gašparov sluha. Keď sa skončili bohoslužby, Gašpar stál pred kostolom. Zvýšeným hlasom sa prihovril sedliakom: „Všetci ste pozvaní, aj farár, do krčmy na zábavu a hostinu. Všetko jedlo a pitie máte zadarmo. Všetko platím ja! Bohoslužieb ste sa zúčastnili, povinnosť ste si splnili. Najesť sa a napiť sa môžete! Až zajtra je prísny pôst!"

Sedliaci odchádzali domov, najmä ženy a deti, ale niektorí, najmä mládenci, ktorým chutilo pálené, neodmietli Gašparovo pozvanie, ba chápali to ako poslušnosť voči urodzenému pánovi. Krčma sa naplnila a po istom čase prišli aj „najodvážnejší" šľachtici zo Spiša aj zo susedných obcí a panstiev v Šariši. Iba kňaz Ján zostal v kostole sám. Kostolník odišiel domov, pretože Ján mu slúbil, že zhasí sviece a uzamkne kostol. Kľáčiac pred bohostánkom sa úpenlivo modlil za hriešnikov, za svojich farníkov hlboko do noci. V krčme však nebola iba hostina. Potom, čo si všetci upili, aby zabili výčitky svedomia, Gašpar začal tancovať so svojou Annou z Korytného. Po jeho príklade a počas hlasnej muziky ho nasledovali aj ostatní,

šľachtici aj sedliaci. Hudbu a spev bolo počuť aj do kostola.

Kňaz Ján si okolo polnoci všimol, že štíhle sviece na oltári sa zakývali. „Som unavený, asi sa mi to zazdalo," pomyslel si. Ale po krátkej chvíli bolo počuť silné dunenie zmiešané s hudbou a spevom z krčmy. Tam bola ozajstná krútnava, všetci ostošest tancovali, hudobníkom stekal pot po čelách, miestnosť bola plná výparov z alkoholu. Iba zdrvený krčmár si všimol, že netancujú iba tanečníci, ale aj lampáše zavesené na stĺpoch a stenách krčmy. Zem sa triasla. Až keď pukali okenné rámy a sklá, dvere a strop krčmy, keď sa triasli nielen sviece, ale celý kostol aj zvonica, v ktorej sa rozhojdali zvony a nesúmerne zvonili, vystrašení ľudia vybehli zo svojich dreveníc, páni z kurie. Nevedeli, čo sa deje. Zemetrasenie! Krčma sa prepadla so všetkými hodovníkmi, tanečníkmi a roztopašníkmi. Zostal po nej veľký kráter. Padali sedliacke chalupy, komíny a múry kúrie, strecha a múry kostola, na bok sa vyvrátila drevená zvonica a zmlkli zvony...

Kňaz Ján vybehol z kostola. „Bože, netrestaj nás! Bože, buď nám milostivý!" volal hladiac k zachmúreným nebesám. Mnohí ľudia obce zahynuli v troskách svojich chalúp, v kúrii zahynuli niekoľkí z čelade, celá obec v nasledujúce ráno vyzerala ako veľké rumovisko.

Tak zanikla, „prepadla sa" dedina Pohlodov. Stalo sa to v druhej polovici 15. storočia. Iba Pohlodovský potok preteká údolím, kde sa rozprestierala táto stará šarišská dedina.

[Poníže lokality, kde ležala obec Pohlodov, je geológmi vedecky dokázaný podmorský zosuv. Na mieste, kde stál kostol, archeológovia našli keramiku a pozostatky jeho múrov. Ľud žijúci vo Vítaze, Ovčí, Hrabkove, Širokom a Kluknave dodnes traduje, že táto obec zanikla pre svoju roztopašnosť, pre svoje hriechy, keď jej obyvatelia porušili a zneuctili Božie príkazy.]

Posviacka kríža; na snímke: František Galdun st., Peter a Ondrej Šusterovi

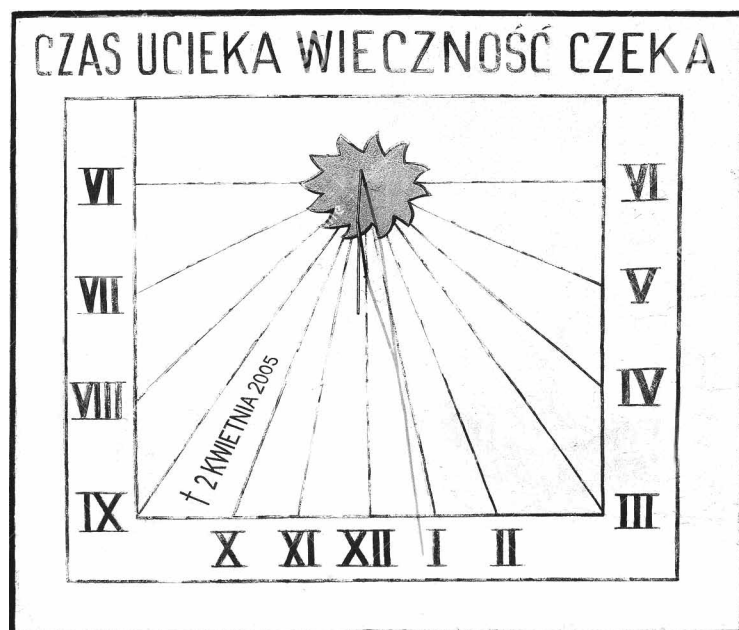
Čas uteká...??? ... večnosť čaká

Hodiny. Nástenné, vežové, na ruku, ručičkové, digitálne, s arabskými číslicami, s rímskymi číslicami, presýpacie, slnečné.... Dokonca som už videl aj tyv. Modlitebné, kde namiesto číslic boli piktogramy duchovnej činnosti, alebo jednotlivé výseky kruhu boli označené inou farbou alebo symbolom. Ufff. Je z čoho vyberať. Ale vieme si vybrať pri tejto pestrej palete možnosti výberu? Ale aj tak. V jednotlivých epochách vývoja myslenia človeka, jeho vynaliezavosti ešte uvidíme, kam to dotiahneme. Ale toto všetko spája jedna podstatná veličina – ČAS. V jednoduchosti a istej „závislosti“ mi imponujú slnečné hodiny. Jedným z tých naj... sú viditeľné v rodnom dome sv. Jána Pavla II., z okna kuchyne na náprotivnom múre farského kostola vo Wadowiciach. Jednoduché hodiny s jednoduchým nápisom „Čas uteká, večnosť čaká.“ Stačí iba „malíčkosť“, aby slnko nevyšlo a hodiny nefungujú, sú nepoužiteľné.

Slnko ako zdroj svetla na Zemi. Bez ktorého niet života. Ježiš – Slnko života kresťana. V príprave na príchod svetla sme sprevádzaní malými svetielkami. Najprv postupne silnejúcim plameňom sviec na adventnom venci, ktoré sú sprevádzané intenzitou svetla v našich adventných lampášoch, ktoré nesieme na rorátne sv. omše. A aby toto svetlo sa korunovalo vo veľmi jednoduchej svieci na Štedrý deň, ktorej plameň si pripálime od štafety „betlehemskeho“ svetla, zapáleného v Bazilike Narodenia Pána v Betleheme. A sme radi, že máme kus Betlehema v našich domoch. A sme radi, že čas uteká... Lebo vtedy si uvedomujeme, že sme skúsenejší, starší, bližší k večnosti. Neutekajme. Kráčajme. Pomalými krokmi k tomu Svetlu, ktoré chce osvietiť naše tváre, aby sme videli aj tváre druhých. V tme ich nevidíme, počujeme iba hlasy. Ale svetlo nám zatvára ústa. A otvára oči, aby sme videli.

Keď budete pozeráť na svoje hodinky, budete počuť odbíjať hodiny na veži, pípne vám budík či pripomienka na mobile. Pamätajme. Kráčame v čase s pominuteľným svetlom k večnému Svetlu. On, Ježiš prichádza, aby čas neurýchlil, ale aby ho naplnil. Naplňte ho aj my. Sviatky plné Svetla, ktoré prichádza Vám vinšujem. mr herm

MODLITBA NA JUBILEJNÝ ROK 2025

Otče na nebesiach,
vo svojom Synovi
Ježišovi Kristovi,
našom bratovi,
si nám daroval vieru
a skrze Ducha Svätého
si do našich srdc vlial lásku.
Daj, nech viera a láska
prebudia v nás blaženú nádej
na príchod tvojho kráľovstva.

Nech nás tvoja milosť
premení na starostlivých
pestovateľov semien evanjelia,
ktoré zúrodnia ľudstvo a vesmír
v dôvernom očakávaní
nového neba a novej zeme,
keď sa po porážke
zlých mocností
navždy zjaví tvoja sláva.

Nech milosť tohto jubilea
oživí v nás pútnikoch nádeje
túžbu po nebeských dobrách
a vyleje na celý svet
radosť a pokoj
nášho Vykupiteľa.

Tebe, svätý Bože,
nech je vo večnosti
chvála a sláva
na veky vekov.
Amen.

NIHIL OBSTAT:
Mons. Bernard Bober,
košický arcibiskup - metropolita,
predseda
Konferencie biskupov Slovenska,
Prot. č. 370/2023

Kecharitomene

25. Mária v každodennom živote v celej forme ženskosti

Panna Mária bola manželkou, matkou a pannou. Mala svoju rodinu, svoj dom, manžela, každodenné starosti so živobytím. Upratovala, navštevovala príbuzných, žila v Palestíne. Mária bola a je žena a je všetkým, čo s tým súvisí. Všetko prežívala ako žena - starosti a problémy, ako aj radosti každodenného života. Bola však ženou viac skrytou a premodlenou.

A opäť sa dostávame z úrovne teologickej mystiky do úplne jednoduchého života, ktorý kontemponovali mnohí svätí. Vraciame sa ku každodennej Márii. Ona bola ženou v plnom zmysle toho slova. Jej ženskosť bola daná všetkým ženám ako vzor, ktorý treba nasledovať. Nejde tu však len o nasledovanie Márie, ako keby sme kopírovali nejaký obraz. Sama Mária nám chce pomáhať pri formovaní našej osobnosti. Ak si teda žena, podaruj jej všetky oblasti svojej ženskosti, svoje prirodzené povolanie do materstva, tú ohromnú pripravenosť na život – aby si ho nosila v sebe, živila, chránila a pomáhala mu pri raste. Uč sa od Márie a pozývaj ju, aby ti pomáhala prežívať tvoje veľké ženské túžby.

Doménou ženy je dom, lebo kde si hlboko v jej prirodzenosti je to, aby tvorila rodinné teplo a aby milovala deti. Usiluj sa pochopiť, ako Mária viedla svoju domácnosť, ako prala plienky, starala a o Syna, ako upratovala, varila. Uč sa aj duchovnému materstvu, ktoré zahŕňa starosti o duchovný rast zverených osôb.

Žena vo svojej prirodzenosti nosí schopnosť odovzdať sa, je pripravená na nehu. Usiluj sa aj tu najst

Odozdanie podakovania sníli Uličnej od o. arcibiskupa B. Bobera pri príležitosti životného jubilea; snímka: M. Magda

vzťahy medzi jej a tvojou ženskosťou. Hľadaj pravdu o tom, čo znamená byť ženou, lebo budeš spasená ako žena. Máš byť hrdá na svoju ženskosť, no ako veľa žien sa neprijíma a nemiluje samých seba!

Žena má obrovskú potrebu milovať a byť milovaná. Najprv však zver a prines svoju lásku k Márii. Nech ňu naučí láske otvorenej na dozrievanie. Podaruj jej vnútorné ťažkosti, to, čo ňu bolí, znepokojuje, daj jej svoju samotu. S Máriou ste dve, už nie si sama! Chci sa s ňou spriatelíť. Uč sa od nej lásky a často sa s ňou rozprávaj o láske. Ako žena nemáš potláčať všetky tieto pocity, ktoré nosíš v sebe. Tieto pocity máš konsekrovať, posvätiť. Moc ženského srdca je ohromná vnútorná sila, ktorú treba využiť.

Žena vo svojej prirodzenosti nosí istú prirodzenú slabosť, ktorá sa prejavuje tým, že potrebuje bezpečie, potrebuje sa o niekoho oprieť. Tu na ženy čaká veľa pascí, preto buď opatrná. Aj s týmto problémom

prichádzaj k Márii. U nej hľadaj bezpečie a oporu.

Žena je citlivá na vzťahy, je otvorená na prijatie. Túto otvorenosť nasmeruje aj na Boha. Takto môžeš posvätiť, konsekrovať svoju prirodzenosť, zamilovať sa do Boha v Kristovi, ktorý prišiel na svet ako niekto konkrétny ako muž. Ako žena môžeš do tej veľkej lásky k Ježišovi zaangažovať celú seba. Mária ňu naučí. V nej nájdeš oporu a pomoc. Môžeš sa otvoriť a byť duchovne plnou.

Žena vo svojej prirodzenosti nosí veľkú senzitivnosť. Niekedy to býva hrozbou, lebo si vytvára vlastný svet lásky, snov a predstáv. Usiluj sa aj toto uzdraviť cez Máriinu prítomnosť. Maj odvahu to zanechať. Nech ti to neprekáža na tvojej ceste. Hovor jej o tom. Dovoľ jej pozametáť v tvojom srdci. Chci byť čistá. Obdivuj jej panenskosť. Pros, aby ňu naučila umeniu zachovania čistoty srdca.

prpravil: MUDr. B. Vaščák

ÚVODNÉ MOTTO:

Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať.

Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva.

Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijímú naše rady.

Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

Poznáš hriechy proti prvému prikázaniu?

Ježiš Kristus nám zjavuje celú pravdu o tajomstve Boha, ktorý je jeden v dokonalom spoločenstve osôb: Otec, Syn a Duch Svätý. Boh povolal každého z nás k existencii a ku spoločenstvu lásky so sebou samým. Neustále nás zahŕňa veľkou nehou a mocou toho najlepšieho Otca. Existujeme len preto, že nás Boh miluje. Božia láska je osoba Ducha Svätého, teda vzájomná láska Otca a Syna. Mocou tejto lásky bol stvorený a funguje celý svet. Stvorením človeka na svoj obraz a podobu mu Stvoriteľ umožnil milovať, čiže prijať dar Ducha Svätého a odovzdať ho iným. Najväčšia dôstojnosť človeka je vyjadrená tým, že môže nadviazať osobný vzťah lásky s Bohom v modlitbe, zjednotiť sa s ním vo sviatosťiach, súhlasiť s tým, aby ho Boh oslobodil z otroctva hriechov, uzdravil a vyliečil všetky jeho rany, slabosti a choroby ducha, aby mohol naplno milovať láskou, ktorú mu dáva Boh. Toto je úplné šťastie: byť milovaný a milovať čistou, nezničiteľnou láskou.

Táto pravda o Bohu je v ľudskej mysli neustále deformovaná diablom. Diabol, ktorého Ježiš nazval „klamárom a otcom lži“ (Jn 8, 44), v opise prvotného hriechu núti človeka myslieť si, že Boh ho v skutočnosti nemiluje, pretože mu prostredníctvom zákazu odopiera prístup k plnému šťastiu: „zo stromu poznania dobra nejedz, lebo keď budeš z neho jesť, zomrieš“ (Gn 2,17). Satan spochybňuje, čo hovorí Boh: „Nie, nezomriete! Ale Boh vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči a budete ako Boh, poznáte dobro i zlo.“

Poznať dobro i zlo znamená dosiahnuť Božiu všemohúcnosť. Adam a Eva uverili satanovi a prestali veriť v to, čo hovoril Boh. Verili, že hriech im dá plný život a šťastie a prestali veriť tomu, čo povedal Boh: že hriech zabíja lásku, vedie k duchovnej smrti a zotročeniu silami zla. Aj dnes sa satan neustále snaží falšovať obraz Boha v srdciach a

mysliach ľudí, aby prestali veriť a dôverovať Stvoriteľovi a následne sa prestali modliť a prijímať sviatosťi, aby odmietali Desatoro a morálne zásady a sami rozhodovali o tom, čo je dobre a čo zlé.

Človek, ktorý v sebe nosí falošný obraz Boha, sa proti nemu búri, uteká od neho a napokon spochybňuje Jeho existenciu. Ak človek verí tomu, čo satan hovorí o Bohu, búri sa proti nemu a to je zdrojom jeho najväčších nešťastí a utrpenia. Takýto človek má stále hlbokú túžbu po šťastí, čo je nevedomá túžba po Bohu, no toto šťastie hľadá na úrovni zmyslov, v rôznych ideológiách, sektách, pohanských náboženstvách či okultizme.

Vo východných náboženstvách neexistuje Boh, ktorý by bol osobou, ktorú by ste mohli stretnúť, milovať a nadviazať s ňou osobný vzťah. Všetky tie východné náboženstvá sú ľudským pokusom hľadať Boha. No príchodom Ježiša Krista na svet sa stávajú zastaranými a nepotrebnými. Keďže Boh sa úplne zjavil ľuďom v Ježišovi Kristovi, je veľmi nerozumné hľadať Boha vo východných náboženstvách bez Krista.

Láska je možná len medzi ľuďmi, ktorí sú slobodní. Osobný Boh chce s človekom nadviazať vzťah lásky a preto ho stvoril na svoj obraz a podobu a preto nám dal rozum, slobodnú vôľu a schopnosť milovať. Tu sa prejavuje veľkosť povolania každého človeka. Boh nechce, aby sme stratili svoje osobné „ja“, ako učia východné náboženstvá, pretože potom by sme odmietli lásku a stratili sami seba. Chce, aby sme si ho mohli zvoliť v úplnej slobode a prijať Jeho lásku, ktorá nás včlení do života trojjediného Boha. Východné náboženstvá však nevedú k cestám dozrievania k láske a osobnému rozvoju človeka. Ukazujú len ako najst vlastnú prirodzenosť, ktorú stotožňujú s „Bohom“ – a to je cesta, ktorá môže viesť k vyšším egoizmom.

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

Len Ježiš Kristus, Bohočlovek, nás môže viesť von zo záhuby v temnote hriechu a smrti. Jediné On je pre nás „cesta, pravda a život“ (Jn 14, 6). Preto sa Pán Ježiš stal skutočným človekom, zomrel a vstal z mŕtvych, aby nás zachránil z otroctva hriechu a smrti a dal nám účasť na svojom božstve, teda na živote a láske dokonalého spoločenstva Najsvätejšej Trojice. Umožňuje nám zakúšať Jeho lásku v modlitbe a vo sviatosťiach, čiže prijať Boží život, dar Ducha Svätého. Potom je človek Božou mocou pozdvižený na nadprirodzenú úroveň života; zostáva stále plne stvorenou prirodzenosťou, osobným subjektom, ale už zbožšteným, plne zjednoteným v láske s Bohom.

Ježiš nám hovorí: „Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto zostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia, lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť“ (Jn 15, 5). Len vtedy človek nájde zmysel života, keď uverí v Krista a prijme od neho dar Božieho života a bude zjednotený v láske Otca a Syna, teda s Duchom Svätým. Boh nám hovorí: „Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený; ale kto neuverí, bude odsúdený“ (Mt 16, 16). Vo Svätom písme čítame, že antikristami sú všetci tí, ktorí vlastnou vinou neuznávajú, že Kristus je Boh, druhá osoba Najsvätejšej Trojice a že sa stal pravým človekom, aby nás vykúpil.

Ahoj, deti!

stránku pripravila: Viktória Uličná

Na stromoch sa trblietajú prvé mrazy, ulice zdobia vianočné svetlá a z kuchýň sa šíri vôňa koláčikov. V tomto krásnom čase si pripomíname nielen narodenie Ježiša, ale aj odvahu svätcov, ktorí nás učia byť dobrými a láskavými.

Prečítajte si, čo december prináša od sv. Mikuláša až po Vianoce plné lásky. Spolu sa zamyslime nad tým, ako môžeme priniesť svetlo a radosť do života iných, presne tak, ako to urobil aj Ježiš.

6. 12. - sviatok sv. Mikuláša

Svätý Mikuláš bol biskupom, ktorý sa narodil v roku 270. Stal sa patrónom cestujúcich, rybárov, sudcov, advokátov a notárov, lekárov a námorníkov, hasičov a pod.

Hovorí sa, že Mikuláš zachránil tri dcéry v rodine, ktorá prišla na mizinu. Keď sa to dostalo do uší Mikulášovi, ihneď vzal mešec plný peňazí a položil ich na parapet okna tam, kde rodina bývala. Tento dobrý skutok sa opakoval ešte raz. Otec z rodiny bol veľmi zvedavý, kto mu takto nezištne pomohol. Na tretí deň v noci počkal pri okne, kde sa napokon s Mikulášom stretol osobne. Vrúčne mu poďakoval a tajomstvo jeho zbohatnutia nikomu neprezradil. Okrem toho, v mešci bolo dosť peňazí na to, aby každej svojej dcére zabezpečil slušné veno.

8. 12. (v tomto roku 9. 12.) - Nepoškvrnené počatie Panny Márie

Sviatok Nepoškvrneného počatia sa slávil už v 7. storočí. Prvý pápež, ktorý ho oficiálne schválil, bol Sixtus IV. v roku 1479. Dogma, teda článok viery (to, čo treba veriť) o tomto tajomstve bola vyhlásená 8. decembra 1854 pápežom Píom IX. Slávnosť Nepoškvrneného Počatia bola ustanovená ako prikázaný sviatok. Štyri roky po vyhlásení dogmy sa Panna Mária zjavila sv. Bernadete Soubirousevej v Lurdoch. Keď sa jej Bernadeta opýtala, kto je, ako sa volá, Panna Mária jej pri jednom zjavení odpovedala: „Som Nepoškvrnené Počatie.“

Adventná príprava vo Vítaze

Lukášovo evanjelium hovorí o tom, ako Jozef s Pannou Máriou išli do Betlehema, kde pre nich nebolo miesto v hospode, ktorá slúžila ako prístrešie pre podošných. Táto udalosť podnietila vznik ľudovej adventnej pobožnosti - hľadanie prístrešia pre Svätú rodinu. Aj u nás v dedinke sú spoločenstvá rodín, ktoré každý deň od 15. do 23. decembra putujú s obrazom Svätej rodiny z domu do domu, spoločne sa modlia a pripravujú na Narodenie Pána.

24. 12. - Narodenie Pána

Biblia nám hovorí, ako Pán Ježiš prišiel na zem ako malé dieťa, ktoré sa narodilo v Betleheme. Jeho matka Mária ho uložila v jaslách (jasle=drevený žľab, z ktorého sa krmi dobytok). Vo vrchoch neďaleko Betlehema strážili v tú noc pastieri svoje ovce. Náhle uvideli veľké, jasné svetlo - bol to anjel, ktorý schádzal na zem. Hrozne sa naľakali. On im však povedal, že sa nemusia báť a že sa im v meste Dávidovom narodil Spasiteľ. Keď anjeli odišli, pastieri sa ponáhľali do Betlehema, kde našli Spasiteľa - maličké dieťaťko v jaslách a boli veľmi šťastní. Naše srdce by malo byť plné radosti, keď myslíme na to, že Pán Ježiš prišiel, aby sa stal naším Spasiteľom. Ďakujme teda Pánu Bohu za Jeho veľkú lásku.

Svätica mesiaca - sv. Eulália z Meridy (10. 12.)

Podľa tradície mala iba 12 rokov, keď položila svoj život za vieru. Narodila sa koncom 3. storočia pri meste Merida v kresťanskej rodine. V čase, keď rímsky cisár Dioklecián prenasledoval kresťanov, bol v Meride správcom krutý Dacián. Ten bez milosti mučil a trestal každého, kto vyznával kresťanstvo. Hoci Eulálii nehrozilo nebezpečenstvo, pretože žila mimo mesta, rozhodla sa ukázať svoju odvahu a vieru.

Jedného zimného dňa sa vybrala bosá do mesta a odvážne predstúpila pred správcu. So slovami „Verím!“ vyjadrila svoju vieru a dokonca pošliapala sošku pohanského boha. Tým Daciána veľmi nahnevala. Napriek tomu, že bola iba dieťa, rozhodol sa ju kruto potrestať. Po mnohých mukách ju

nakoniec upálili v peci. Zomrela 10. decembra 304.

Španieli na Svätú Euláliu nezabudli. Uctieujú ju ako svoje „sväté dieťa“ a často ju zobrazujú s paliou alebo palmou, ktoré sú symbolmi čistoty a víťazstva. Jej príbeh nám pripomína odvahu a silu viery, aj keď čelíme veľkým skúškam.

Úloha: Pospájaj bodky na obrázku. Obrázok si potom môžeš aj vyfarbiť.

Odpustky v jubilejnom roku 2025

NÁUKA CÍRKVI:

Jedným zo základných prvkov Jubilejného roka 2025 sú odpustky, v ktorých sa prejavuje plnosť milosrdenstva nebeského Otca, ktorý vychádza v ústrety svojou láskou vyjadrenou odpustením hriechov. Vykonané zmierenie s Bohom nevylučuje, že zostávajú určité dôsledky hriechu, od ktorých je potrebné sa očistiť. „Zvyšky hriechu sa odstraňujú odpustkami vždy skrze milosť Krista“ (porov. František, *Spes non confundit*, 23).

Odpustky sú odpustením časného trestu pred Bohom za hriechy vzhľadom na vinu už zotretú, ktoré vhodne disponovaný veriaci za istých určených podmienok dosahuje pomocou Cirkvi, ktorá ako vysluhovateľka vykúpenia s autoritou spravuje a udeľuje poklad zadostučinení Krista a svätých (kán. 992; porov. KKC 1471 a 1498).

Odpustky sa získavajú prostredníctvom Cirkvi, ktorá na základe moci zväzovať a rozväzovať, ktorú jej udelil Kristus, zakročuje v prospech kresťana a otvára mu poklad zásluh Ježiša Krista a svätých, aby dostal od Otca milosrdenstiev odpustenie časných trestov, ktoré si zasluhuje za svoje hriechy. Cirkev tým chce kresťanovi nielen prísť na pomoc prostriedkom vnútorného očistenia, ale ho chce aj povzbudiť, aby konal skutky nábožnosti, pokánia a lásky pre svoje vlastné posvätenie.

Odpustky sú čiastočné alebo úplné podľa toho, či od časného trestu, ktorý treba vykonať za hriechy, oslobodzujú čiastočne alebo úplne (kán. 993).

Každý veriaci môže tak čiastočné, ako aj úplné odpustky získať buď pre seba alebo venovať zomrelým na spôsob prosebnej modlitby. A teda môžeme pomáhať zosnulým veriacim tým, že pre nich získavame odpustky, aby tak boli oslobodení od časných trestov, ktoré si zaslúžili za svoje hriechy (kán. 994; KKC 1032 a 1479).

Počas riadneho Jubilejného roka 2025 odpustky majú „mimoriadny význam“ pretože Božie milosrdenstvo „berie na seba podobu odpustkov, ktoré Otec prostredníctvom Kristovej nevesty ponúka hriešnikovi, ktorému už bolo odpustené a oslobodzuje ho od každej stopy následkov hriechu“. (František, *Misericordiae vultus*, 22)

PODMIENKY PRE ZÍSKANIE ODPUSTKOV:

1. odpustky môže získať veriaci pre seba alebo pre zomrelých
2. veriaci má byť v stave posväcujúcej milosti (sviatostná sponed' môže byť vykonaná aj zopár dní pred vykonaním predpísaného skutku a nemusí sa opakovať)
3. sväté prijímanie (je potrebné pre každé odpustky, je vhodné pristúpiť v ten istý deň, v ktorý sa plnia predpísané úkony)
4. dispozícia vylučujúca aj všedný hriech a akúkoľvek pripútanosť k hriechu
5. modlitba na úmysel Svätého Otca
6. vykonanie stanoveného skutku
7. úplné odpustky je možné získať aj dvakrát za deň, ak veriaci v ten istý deň druhý raz legitímne pristúpi k Svätému Prijímaniu, tie sa však vzťahujú len na zosnulých (*Normy o udeľovaní odpustkov*, III).

SKUTOK POTREBNÝ PRE ZÍSKANIE ODPUSTKOV POČAS JUBILEJNÉHO ROKA 2025

1. Vykonať nábožnú púť na ktorékoľvek jubilejné posvätné miesto
a tam sa zúčastniť svätej omše alebo slávenia Božieho Slova, Liturgie hodín, Krížovej cesty, mariánskeho ruženca, hymnu *Akatist* alebo obradu zmierenia, ktorý sa končí s individuálnym vyznaním a rozhrešením.
2. Zbožnou návštevou jubilejného miesta – individuálne alebo v skupine
a tam primeraný čas zotrvať v eucharistickej adorácii a rozjímaní, ktoré sa zakončí modlitbou Otče náš, Vyznaním viery a invocáciou k Panne Márii.
3. Skutkom milosrdenstva a pokánia:
 - a) účasťou na ľudových misiách, duchovných cvičeniach, formačných stretnutiach,
 - b) dlhším časom návštevy tých, čo sú v núdzi alebo v ťažkostiach (chorých, uväznených, osamelých starých ľudí, zdravotne znevýhodnených),
 - c) zdržať sa aspoň jeden deň márnivej zábavy (skutočnej či virtuálnej) a zbytočného konzumu (napr. pôstom alebo zdržanlivosťou podľa noriem Cirkvi), darovaním primeranej sumy peňazí chudobným, podporovaním diel náboženského alebo sociálneho charakteru,
 - d) venovaním primeranej časti svojho voľného času dobrovoľníckej činnosti v záujme spoločenstva.

(Podrobnejšie: Apoštolská penitenciária, *Normy o udeľovaní odpustkov počas riadneho Jubilea v roku 2025 vyhláseného pápežom Františkom*, 13.05.2024).

URČENÉ MIESTA• **v Ríme**

hlavné baziliky: Bazilika sv. Petra vo Vatikáne, Najsvätejšieho Spasiteľa v Lateráne, Panny Márie Váčšej, sv. Pavla za hradbami
ďalšie jubilejné baziliky a chrámy v Ríme, ako stanovujú *Normy o udeľovaní odpustkov*, II.

• **vo Svätej zemi**

Bazilika Božieho hrobu v Jeruzaleme, Bazilika Narodenia Pána v Betleheme, Bazilika Zvestovania v Nazarete

• **inde vo svete**

katedrála alebo iný kostol určený miestnym ordinárom

JUBILEJNÉ CHRÁMY V KOŠICKEJ ARCIDIECÉZE:

Katedrála sv. Alžbety – Košice
Konkatedrála sv. Mikuláša – Prešov
Bazilika sv. Egídia – Bardejov
Bazilika Narodenia Panny Márie – Vranov nad Topľou
Diecézna svätyňa sv. Vojtecha – Gaboltov
Diecézna svätyňa Ružencovej Panny Márie – Obišovce
Diecézna svätyňa sv. Jakuba – Veľký Šariš
Diecézna svätyňa Najsvätejšieho Tela Pána – Stropkov
Diecézna svätyňa Božieho milosrdenstva – Košice
Kostol sv. Šimona a Júdu – Veľké Kapušany
Kostol Sedembolestnej Panny Márie – Vysoká nad Uhom.

Mimo jubilejných chrámov v Košickej arcidiecéze možno získať odpustky aj na iných miestach na Slovensku, ktoré určili diecézni / eparchiálni biskupi pre svoje diecézy / eparchie.

Trampoty v manželstve

186. Čo je to manželská čistota?

Podme sa spoločne pozrieť na to, čo je manželská čistota, o ktorej sa veľmi málo hovorí. V istom zmysle je to pochopiteľné vzhľadom na plytké chápanie čistoty vo všeobecnosti. Pred svadbou sa „nedovoľuje“, po svadbe je „dovolené“, takže niet o čom. Všimnime si, že pohlavný styk „nepatrí“ do stavu čistoty mimo manželstva, zatiaľ čo do manželskej čistoty „patrí“ a dalo by sa povedať, že je povinný. Preto je pohlavný styk do manželskej čistoty vpísaný ako prvok, ktorý ju aktívne potvrdzuje a buduje lásku. Samozrejme, musí ísť o čisté spoluzitie, teda v súlade s prírodou alebo inak povedané so zámerom a plánom Stvoriteľa. Kto si myslí, že v manželstve je dovolené čokoľvek, je na veľkom omyle.

Samozrejme, môžete urobiť všetko, čo buduje spoločenstvo, slúži dobru a skutočne pochopenej láske, ale nemôžete urobiť nič, čo lásku ničí. Nikdy sa nesmú „kontaminovať“ manželské vzťahy, teda ísť proti manželskej čistote.

Skúsenosti ukazujú, že keď sa realizuje skutočná, hlboko pochopená manželská čistota, má to významný vplyv na blahobyt manželstva, jeho trvácnosť a celoživotné šťastie (nehovoriac o šťastí večnom). Manželská čistota je totiž najdôležitejšou podmienkou dosiahnutia šťastia manželov a jej zničenie vždy vedie k zániku manželstva. Prax v manželskom poradenstve potvrdzuje, že rozpad manželstva je takmer vždy sprevádzaný nečistotou v oblasti pohlavnosti, v sexuálnom vzťahu manželov.

Skúsme teda definovať manželskú čistotu. O čistote môžeme hovoriť v širšom zmysle, zahŕňajúc celú manželskú realitu a v užšom zmysle zameranom na sféru sexuality. Čistý znamená stopercentný, bez prímiesí a nečistôt, teda taký, aký by mal byť zo svojej podstaty (napríklad čistý vzduch, čistá voda a podobne). Zároveň je čistý, teda funguje spôsobom, ktorý je najviac v súlade s jeho povahou a určením Stvoriteľom a preto je v dôsledku toho je najšťastnejší.

Ak teda chceme vážne uvažovať o manželskej čistote, musíme si povedať, aká je povaha manželstva, teda aké by manželstvo skutočne malo byť. Po prvé: manželstvo je povoláním, jednou z ciest (najčastejších) k svätosti a spásu. Manželstvo má byť trvalým, celoživotným, verným a vylučným spoločenstvom dvoch milujúcich sa ľudí muža a ženy (teda manžela a manželky). Spoločenstvom vybudovaným na princípoch lásky, čiže vzájomnej starostlivosti o dobro každého. Keďže najväčším dobrom človeka je svätosť a spása, potom by manželstvo malo byť spoločnou cestou k svätosti.

Druhým účelom manželstva (okrem svätosti) je rodičovstvo. Manželský pár by mal byť otvorený odovzdávaniu života a mal by dokonca cítiť povinnosť v tejto oblasti. Človek by mal byť pripravený prijať a vychovávať každé počaté dieťa, aj keď je počaté nečakane a keď si to vyžaduje obrovské úsilie a obety.

Pokiaľ ide o odovzdávanie života, každý manželský pár by sa mal riadiť prezieravosťou a veľkodušnosťou. Prezieravosťou, aby každému počatému dieťaťu vedel poskytnúť podmienky hodné rozvoja človeka a veľkodušnosťou, aby sa odvážil prijať početnejšie potomstvo aj napriek nepochybne neľahkej úlohe vychovávať väčšiu skupinu detí. Jedným slovom manželstvo musí byť zodpovedné v oblasti odovzdávania života.

Zodpovedné rodičovstvo je termín, ktorý používa učenie Cirkvi a svet robí všetko preto, aby sa postavil proti Cirkvi, aby zodpovedné rodičovstvo zničil, zdeformoval, či dokonca zosmiešnil. Preto sa vo svete objavujú také bizarné a strašidelné nápady, ako je kontrola pôrodnosti, kde sa v mene údajnej zodpovednosti nabáda zabíjať počaté dieťa, ak nemá mať po narodení vhodné podmienky na rozvoj alebo plné zdravie. Podobne opäť pod heslom „zodpovednosť“ sa v masovom meradle postuluje ničenie vlastného zdravia v oblasti plodnosti (dohodnime sa, že plodnosť je elementom zdravia).

Aj gigantická globálna mašinéria antikoncepcného priemyslu, ktorej cieľom je ničiť zdravie, sa ospravedľňuje prekrúteným chápaním zodpovednosti za odovzdávanie života. Ak k tomu pridáme, že antikoncepcné prostriedky majú skrytý abortívny účinok (presnejšie: spôsobujú smrť živého človeka po počatí), vidíme, že ide o špecifickú „zodpovednosť“ za blaho počatého dieťaťa. Myšlienka odstránenia choroby zabitím pacienta je skutočne desivá.

Ludská sexualita a plodnosť môže byť mocnou silou, ktorá buduje manželskú jednotu a slúži na odovzdávanie života v láske a v zodpovednom rodičovstve. Stačí použiť dva prvky (kreatívne atribúty): rozum - naučiť sa rozoznávať dni, kedy pohlavný styk môže viesť k počatiu a kedy nie a vôľa - vedieť sa vzdať pohlavného styku, keď by jeho účinok mohol byť opačný, na aktuálne prokreatívne zábery manželstva. Skutočná manželská čistota prehlbuje lásku a vedie k úplnému šťastiu na zemi a otvára cestu k šťastnej večnosti.

Lútosť a spytovanie svedomia v živote kresťana

Lútosť a spytovanie svedomia sú neoddeliteľnou súčasťou kresťanského života a liturgie Katolíckej cirkvi. V kontexte svätej omše sa tento úkon koná hneď na začiatku, počas tzv. úkonu kajúcnosti, keď si veriaci uvedomujú svoju hriechnosť a prosia Boha o odpustenie. Tento moment slúži na to, aby sme si pred Pánom očistili svoje srdcia a pripravili sa na plné prijatie Božej milosti. Čo je to spytovanie svedomia?

Spytovanie svedomia je vnútorný proces sebaopozorovania a skúmania svojich skutkov, myšlienok a postojov vo svetle Božieho zákona a učenia Cirkvi. Je to dôležitý krok v procese pokánia, kedy si veriaci uvedomuje, kde sa odchytil od Božej vôle a pripravuje sa na vyznanie svojich hriechov vo sviatosť zmiernenia. Kresťan by mal pravidelne spytovať svoje svedomie, nielen pred prijatím sviatostí, ale aj každodenne, aby si udržiaval duchovnú bdelosť. V Biblii nachádzame výzvu na spytovanie svedomia v Žalme 139, 23-24: „Skúmaj ma, Bože, a poznaj moje srdce; skúmaj ma a všímaj si moje cesty. Pozri, či nejdem bludnou cestou a veď ma po ceste k večnosti.“

Lútosť a jej význam

Lútosť je hlboký vnútorný stav, keď človek prežíva bolesť a smútok nad svojimi hriechmi. Nie je to len pocit viny, ale skutočná túžba po zmene a zlepšení svojho vzťahu s Bohom. V katolíckom učení je lútosť nevyhnutnou podmienkou na získanie odpustenia vo sviatosť zmiernenia. Katechizmus Katolíckej cirkvi (KKC 1451) definuje lútosť ako „bolesť duše a odpor ku spáchanému hriechu spolu s pred-

Ilustračná snímka: M. Magda

savzatím viac nehrešiť“.

Druhy lútosť

Katolícka Cirkev rozlišuje dva základné druhy lútosť: dokonalú a nedokonalú. Dokonalá lútosť (contritio perfecta) je tá, ktorá pramení z lásky k Bohu. Človek ľutuje svoje hriechy, pretože miluje Boha a je mu ľúto, že ho svojimi hriechmi urazil. Tento typ lútosť je ideálny, pretože pochádza z čistej a úprimnej lásky. Dokonalá lútosť môže priniesť odpustenie hriechov aj pred samotnou svedou, pokiaľ je spojená s pevným predsavzatím čo najskôr pristúpiť k sviatosť zmiernenia.

Nedokonalá lútosť (contritio imperfecta) vyplýva zo strachu pred Božím trestom a z uvedomenia si škodlivosti hriechu pre nás samých. Aj keď táto lútosť nie je ideálna, je dostatočná na prijatie odpustenia v rámci sviatosti zmiernenia, pretože ukazuje na úprimnú

snahu človeka zmeniť sa a napraviť svoj život.

Dôležitosť lútosť

Lútosť je dôležitá z viacerých dôvodov. Po prvé, pomáha človeku prehliť svoj vzťah s Bohom. Cez lútosť veriaci uznáva Božiu spravodlivosť a nekonečnú lásku, ktorá mu odpúšťa. Po druhé, je to krok k vnútornému pokoju a duchovnému rastu. Keď človek ľutuje a prijme Božie odpustenie, oslobodzuje sa od viny a je pripravený napredovať na svojej ceste viery.

Sv. Pavol nás v Liste Rimanom 12,2 povzbudzuje: „A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením zmysľania.“ Lútosť a spytovanie svedomia sú prostriedkom na túto premenu, kedy veriaci môže neustále obnovovať svoje zmysľanie a prispôbovať ho Božej vôli.

Oto Dokoupil,
kaplán (Bartolomej)

VIANOČNÁ SV. SPOVEĎ 2024

Utorok 17. 12.	Vítaz	16:00 – 18:00
	Široké	16:00 – 18:00
Streda 18.12.	Ovčie	16:30 – 18:00
	Široké	16:00 – 18:00
Štvrtok 19. 12.	Ovčie	15:30 – 18:00 (4 kňazi)
Piatok 20. 12.	Vítaz	13:30 – 17:30 (7 kňazi)
Sobota 21. 12.	Široké	9:00 – 11:30 (7 kňazi)
Nedeľa 22. 12.	Bertotovce	14:00 – 15:15
	Hendrichovce	15:30 – 16:30
	Fričovce	16:30 – 17:30

Stalo sa

- **17. 11. v nedeľu bola po sv. omšiach dobročinná zbierka na katedrálu sv. Alžbety v Košiciach**
- **28. 11. vo štvrtok sme oslávili 23. výročie konsekrácie starého kostola sv. Ondreja na Vyšnom konci slávnostnou sv. omšou ráno o 7.00 vo Víťaze; kostol bol konsekrovaný 28. 11. 2001**
- **28. 11. vo štvrtok sme oslávili 32. výročie konsekrácie aj farského kostola sv. Jozefa, robotníka vo Víťaze slávnostnou sv. omšou o 18.00; kostol bol konsekrovaný 28. 11. 1992**
- **29. 11. v piatok sme oslávili 32. výročie konsekrácie filiálneho kostola sv. Barbory v Ovčí slávnostnou svätou omšou o 17.00; kostol bol konsekrovaný 29. 11. 1992**
- **30. 11. v sobotu bola v kostolíku na Vyšnom konci o 10.30 odpustová slávnosť sv. Ondreja; slávnostnú svätú omšu slávil vdp. Cyril Adam, farár v Mníšku nad Hnilcom**
- **1. 12. v 1. adventnú nedeľu bola odpustová slávnosť sv. Barbory v Ovčí so slávnostnou sv. omšou o 10.30, ktorú celebroval Vladimír Juhás, výpomocný duchovný v Košiciach-Barci a prednášajúci na TF v Košiciach**
- **14. 12. v sobotu po rannej sv. omši bolo stretnutie modlitbovej skupiny sv. pátra Pia a polhodinová adorácia s myšlienkami sv. pátra Pia**

Stane sa

- **16. a 19. 12. v pondelok a vo štvrtok navštívim vo Víťaze chorých doma pred Vianocami**
- **18. 12. v stredu navštívim chorých doma pred Vianocami v Ovčí**
- **25. 12. v stredu slávime jeden z najväčších prikázaných sviatkov - Narodenie Pána Ježiša**
- **25. 12. budú vo Víťaze v popoludňajších hodinách koledovať naši mladí; výťažok z koledovania Dobrej noviny pôjde na podporu rozvojových projektov v krajinách východnej Afriky**
- **26. 12. na sviatok sv. Štefana budú v Ovčí v popoludňajších hodinách chodiť naši mladí po koledovaní**
- **31. 12. v utorok na Silvestra bude otvorený kostol od 23.00 do polnoci pre tých, ktorí chcú privítať Nový rok pred Sviatosťou Oltárnou; o 24.00 bude eucharistické požehnanie**
- **1. 1. 2025 - slávnosť Bohorodičky Panny Márie; prvý deň v roku je prikázaným sviatkom**
- **6. 1. v pondelok slávime sviatok Zjavenia Pána, ľudovo nazývaný Traja Králi, je prikázaným sviatkom; v tento deň bude pri sv. omšiach požehnanie „Trojkráľovej vody“**
- **11. 1. v sobotu o 10.00 bude na fare v katechetickej miestnosti spoločná krstná náuka**
- **11. 1. v sobotu ráno po sv. omši bude stretnutie modlitbovej skupiny sv. pátra Pia a polhodinová adorácia s myšlienkami sv. pátra Pia**
- **12. 1. je nedeľa Krstu Krista Pána; touto nedeľou sa končí vianočné obdobie a začína sa obdobie cez rok**

Ilustračná snímka: M. Magda

Prehľad úmyslov sv. omší

		Víťaz		Ovčie	
16. 12.	Pondelok	6:00	roráty		
17. 12.	Utorok	18:00	† Ján Biroš, kňaz		
18. 12.	Streda			18:00	† Jozef, Mária, Róbert a Ján
19. 12.	Štvrtok	7:00	† Ján a Filoména Strakovci	18:00	za ZBP Márie Magdalény Macejovej
20. 12.	Piatok	18:00	65: za spolužiakov ZŠ v Širokom		
21. 12.	Sobota	7:00	† Jozef a Anna Sirovičovi a Ladislav Pribula		
22. 12.	4. adventná nedela - C	7:30	† Katarína Stašíková (výročná)	9:00	za farnosť
		10:30	50: Milan Kuruc ml. a za jeho rodinu		
23. 12.	Pondelok	7:00	† Ján Jenča (výročná)		
24. 12.	Štedrý deň	23:00	za dobrodincov pri mojej chorobe	21:00	za ZBP Márie Hudákovej a jej rodiny
25. 12.	Narodenie Pána	7:30	† Stanislav Uličný (výročná)	9:00	† Michal, Václav, Štefan a František
		10:30	za farnosť		
26. 12.	Sv. Štefan	7:30	† František, Barbora, Rudolf, Mária a Štefan	9:00	† Štefan, Veronika a Jozef
		10:30	75: Katarína Pacovská		
27. 12.	Piatok	18:00	za futbalistov a členov TJ Víťaz		
28. 12.	Sobota	7:00	† Žofia Salanciová		
29. 12.	Nedela Svätej rodiny	7:30	za farnosť	9:00	† Olympia Smolková r. Balogová
		10:30	za ZBP rodiny Ondreja Foriša		
30. 12.	Pondelok	18:00	za ZBP Bohuznámej osoby		
31. 12.	Utorok	15:00	† Antónia Čechová	8:00	† František a Marián Hudákovci
1. 1.	Panny Márie Bohorodičky	7:30	70: František a Eva a za ich rodinu	9:00	za farnosť
		10:30	za ZBP Lukáša a Jána		
2. 1.	Štvrtok	18:00	† Filoména Straková (výročná)		
3. 1.	Piatok	18:00	† Emerencia Bialončíková (výročná)	17:00	za živých a mŕtvych členov RB
4. 1.	Sobota	7:00	za ZBP rodiny Petra Blizmana		
5. 1.	2. nedela po Narodení Pána	7:30	60: Ján Kapalko a za jeho rodinu	9:00	za farnosť
		10:30	† Albert		
6. 1.	Zjavenie Pána	7:30	za farnosť	9:00	
		10:30			
7. 1.	Utorok	18:00	† Michal Kuzmiak		
8. 1.	Streda			17:00	za ZBP Róberta Uličného a jeho rodiny
9. 1.	Štvrtok	7:00			
10. 1.	Piatok	18:00	70: Bohuznáma osoba	17:00	† Jozef Král
11. 1.	Sobota	7:00	50: Svetlana Bednárová a za jej rodinu		
12. 1.	Krst Krista Pána	7:30	za farnosť	9:00	za ZBP Jozefa a jeho rodiny
		10:30			
13. 1.	Pondelok				
14. 1.	Utorok	18:00	† Apolónia a Štefan, Štefan, Anna a Mária		
15. 1.	Streda			18:00	† Mária Uličná
16. 1.	Štvrtok	7:00			
17. 1.	Piatok	18:00	95: Veronika Ondriová	17:00	† Matej Čigarský (výročná)
18. 1.	Sobota	7:00			
19. 1.	2. nedela cez rok - C	7:30	za farnosť	9:00	za ZBP rodiny Tobišovej
		10:30			

Slávnostný kazateľ
Mgr. Cynl Adam

30. 11. 2024 - odpustová slávnosť
sv. Ondreja, apoštola

6. 12. 2024 spomienka sv. Mikulaša, biskupa

